

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

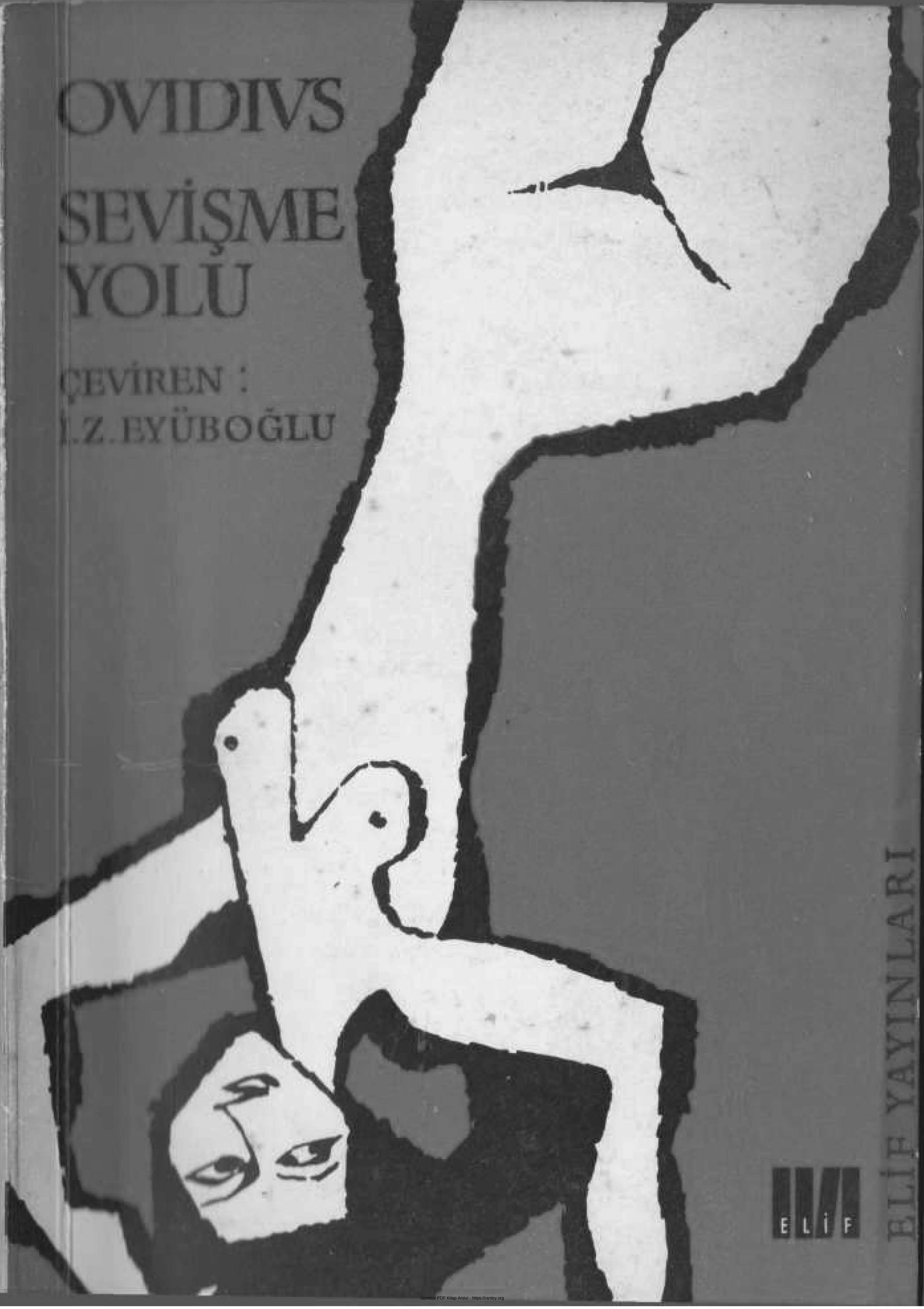
Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

OVIDIUS SEVİŞME YOLU

ÇEVİREN :
M.Z.EYÜBOĞLU

ELİF

ELİF YAYINLARI

ELİF YAYINLARI No : 16
Şiir Kitapları Dizisi : 1

O V İ D İ U S

SEVİŞME YOLU

Çeviren :

İSMET ZEKİ EYÜBOĞLU

1965, Elif Yayınları

G ü r e l ' e

İ. Z. Eyüboğlu

Bu kitap 1965 yılında İstanbul'da
Ekin Basımevi'nde basılmıştır.

*Bu çeviri “Ovid, J. H. Mozley, London 1936”
adlı Lâtince baskıdan yapılmış, Otto M. Mitt-
ler’in Almanca çevirisi ile karşılaştırılmıştır.*

Ö N S Ö Z

Lâtin ulusunun en karışık, en bunalımlı bir çağında doğan Ovidius “İ.Ö. 43 - İ.S. 18” yılları arasında yaşadı. O da öteki Lâtin ozanları gibi yaşanan, yürekte sıcaklığı, gözde ışığı duyulan konuları işleyen gerçekçi, düşündüğünü değil, günü gününe yaşadığını ele alan bir aydındır.

Batıyı en çok bu yönüyle ilgilendiren; Ortaçağda, Renaissance’da, günümüzde sık sık üzerinde durulan Ovidius, yurtdaşı olan Vergilius gibi davranarak yapmacıklardan, uydurmalarından kaçınmış gönülle dil arasında kopmayan bağı bütün gücüyle yansıtmıştır.

Ovidius’un yazılarında da eski Anadolu kültürünün izlerini, oralardan alınıp işlenen konuları, Tanrıları, Tanrıçaları, Nymphaları buluruz boyuna. Yazılarının kaynağı Anadolu, özü sözü gene bizim Anadolu’dur. Hangi Lâtin ozanı vardır ki dilinden, Frigia, Batı Anadolu yöreleri eksik olsun? Nesi vardır İlkçağın Anadolu dışında? Nesi var eski Batının Anadolu’dan gitmemiş?

Çevirisini sunluğumuz “Sevişme Yolu” bile baştan sona değin Anadolu kokar. Gerek bu yapıtının, gerek öteki yapıtlarının Batı’da büyük etkileri olmuş, bir bakıma bu yüzden gelmiş başına gelenler, onun Karadeniz kıyısında bir yer olan Tomi’ye sürülmesi bile bu yüzden.

Ovidius’un dili sağlam, anlatışları, konuyu ortaya koyuşları derli toplu, düzenlidir. Lâtin düşüncesinin en kesin özelliği de bu düzendir, yoksa onda Anadolu düşüncesinin derinliğini, Anadolu düşüncesiyle beslenen eski Grek görüşünün ge-

nişliğini bulamayız. Yaşamak gerçek bir düzendir Lâtin aydınları için. Felsefeleri de böyledir onların: Düzen düşünceden önce gelir. Evet Ovidius kovulmuş sevmiş, sövülmüş gene sevmiş, yılmamış, kaçınmamış sevmekten, sevmekten. Onun şiirinde düzenle sevgi pek sıkı fıkı birer gönüldeş olmuş. Yalnız sevgi değil Ovidius'un türkülerinde yer alan konu. O çağının ozanlarına değer verilmeyişinden, bilgisizliğin alıp yürüdüğünden, buna karşılık yaşadığı çağın gene de Roma'nın altın çağı olduğundan durmadan söz etmiştir.

Bu değerbilmezlik konusunda bir yakınlık, tıpkılık vardır onun çağı ile bizim çağımız, bizim yaşadığımız ortam arasında. Hangi ozan var çağının değer bilmezliğinden, anlayışsızlığından yakınmayan, sızlanmayan? Bunlar kaçınılmaz alinyazısıdır ozanların, düşünürlerin.

Ovidius'un işlediği konular kişi soyu boyunca sürüp giden ölmez konulardır, kişinin birer yaşama koşulu, var oluş ilkesidir.

Çok benzer bizim yerli türkülerimize Ovidius'un yazıları. Onları okurken bir Karadeniz türküsü düşünürüm:

“İpek peştemalının
Yanına bak yanına
Baban ekmek batırdı
İkimizin kanına.

Sevdalık ede ede
Aldı canlarımız
İkimizi bir vurun
Karışsın kanlarımız.”

İşte böyle düşünüyor, böyle yazıyor Ovidius da. Bir ayrılığı yok onun türkülerindeki sevenle bizim Karadenizli arasında, bir buluşma, kucaklaşma var konularda da, ozanlarda da. Budur kişide ölmeyen, çağdan çağa, kuşaktan kuşağa geçen, değişmeyen öz. Gerçek büyük ozan da budur. Bu ölmeyen, boyuna yeni, körpe kalan özü bulmak, işletmektir. Kültürleri birbirine bağlayan, arada kopmayan bağlaşımı sağlayan gerçek güç budur. Büyüklük kendinde başkalarını yaşamak, başkalarında kendini yaşatacak özü bulmaktır, ortaya koymaktır.

İşte budur Odivius'da eskimeyen, bugün bile ıslıl ıslıl duran yön-Batı uygarlığını kuran, onun kültürünü sağlama bağlayan ilke budur. Bu kopmama, günler geçtikçe yenilenmedir bugünün başarılarını yaratan, onların doğmasına yolaçan güç, yeti.

Yazılarını okuyunca sıcak bir kişi soluğu yüzümüze çarpar, kişinin bütünlük içinde ele alındığını, onun değişik durumlarda ortaya çıkan, yürekten gelen davranışlarının türkülerle işlendiğini görürüz. Bunları bir önsöz olsun, birkaç söz de ben söylemiş olayım diye yazmıyorum, inanıyorum, böyle olduğunu açık, seçik olarak görüyorum. Daha doğrusu Ovidius'un işlediği konuları kendi içimde buluyor, kendi günlük yaşayışım-la tanıyorum. Biraz beni, benim duygularımı ele almış, işlemiş Ovidius, bu yüzden çevirdim bunları da.

Eski çağ ozanları, düşünürleri arasında bize değin gelenler bir çağın değil, insan soyunu kaplayan bütün zamanın çocukları, çağdan çağa ışık götüren aydınlardır. Onlar belli bir çevreye değil bütün evrene açılmış, özünde bütün kişi soyunu yansıtmış başlardır. Bu bakımdan yalnız Ovidius'u, onun gibi ozanları değil İlkçağın yaratıcı başlarını bir bütünlük içinde tanımamız, öğrenmemiz gerekir. Bizim aydınlığa çıkışımız, yeniden doğuşumuz ancak böyle olabilir. .

Ovidius'u bir çağın, bir yörenin ozanı olarak değil de bir davranışın, bir tutumun taşıyıcısı, bir görüşün aydını diye ele alıp anlamak, anlatmak gerekir. Onun gerçek değeri çağının bütünlüğü içinde alınması ile anlaşılır ancak. Değerlerin anlamı çağlarının içindedir. Ortamından, yaşama koşullarından koparılmış bir aydının değerlendirilmesi, gereğince anlaşılması olacak iş değildir.

Ovidius'a önceden verilmiş yargıların etkisi altında kalarak bakmak onu anlamamak olur. O boş bir tutumun, dedikodulu bir davranışın değil, arı duru bir gerçeğin, bir yaşayışın ozanıdır. Bu bakımdan sevmiş de, çevirmişim onu. Öteki sevdiğlerimi de çevireceğim böyle. Bilgi yolunda ilerlemenin, sağlam ilkelere varmanın aktarmacılıkla olamayacağına, kaynağa, öze inmenin, gerçeği yerinde, kendi ölçüleri içinle tanımanın gerekliliğine inanıyorum da ondan...

İsmet Zeki EYÜBOĞLU

SEVGİDE BAŞARI YOLU

Kimse, sevgi nedir bilmeyen bu toplumda
Okusun öğrensın yazdıklarımı bire birdir öğütlerim...
Bak nasıl evirir çevirir küreklerle, yelkenlerle
Oynak gemiyi gemiciler, öğrenmek gerek bu yolla
Araba sürmeyi onu bilenden, sevişmeyi sevenden.
5 Koşumda *Automedon*, gemi yürütmede *Tiphys Haemonia*
Eşi bulunmaz birer yöneticidir, ben de sevgide,
Beni de bir tek yaratmış *Venus* bu yolda.
Bir gün gelecek bana da bir *Tiphys*,
Bir *Automedon* denecek sevişmede..
Oldukça dikbaştır bu çocuk, karşı koyar bana, (1)
10 Oysa daha kolay gelir yola yaşı gereğince.
Kithar öğretmeni yapmıştı gençlere
Phillyra'nın oğlu *Achilles*'i, yumuşatırdı bu yolla
Taş yürekleri bile, korku salmışken ilkin
Birçok gönüldeşe de, yavılara (2) da,
Titremiş çocuklar gibi, ürpertmiş yaşlıları,
15 *Hector* bile sezmişti bunu, bütün dikbaşlara
Boyun eğdiren, düşmüş önünde sonunda
Sevginin ocağına. *Aecida* için *Chion* neyse
Öyle bir tek'im ben de sevgide.
Biri genç bir delikanlı biri de yaşlı
Kılınmış Tanrıçalarca, olsun ne çıkar bundan

(1) Burada Aşk Tanrıçası Eros'dur söze konu olan, Eros mitolojide bir çocuk olarak gösterilir.

(2) Düşmanlara da.

- Boğanın boynunu koşulan boyunduruk,
20 Azgın aygırınıkini yular aşındırır, diş diş eder.
Sevgi düşmüş bana da bu üleştirmede, varsın
Benim de gönlümü onun yayından atılan
Oklar yaralasın, delik deşik etsin.
Ne denli derinden vurursa vursun beni sevgi,
Ne denli onulmaz olursa olsun açtığı yaralar,
Bir gün gelir çıkarırım acısını kat kat.
- 25 İstemem ey *Phoebus* senden gelmez olsun
Böylesi öğütler bana, istemem.
Gelmez olsun bize göklerden kuşların
Kanatlarında seslerin, duyuruşların, istemem.
Görünmez olsun gözüme otarırken (1) *Acra kırlarında*
Senin kuzularını *Clio* da, kızkardeşleri de,
İstemem görünmez olsun..
İş açmış başımıza, bu yüzden uymak gerek
Sözlerine sevgi yalvacının.
- 30 Evet doğrusunu söyleyeceğim: gel yanıma,
Yetiş, tut elinden bu işe girişenin
At yüzünden ince örtüyü, ey sevginin anası,
Kaldır o arı duru olmanın belirtisini.
At bir yana topuklarına değen etekliğini,
Senin üstüne türküler yakacağım ey *Venüs*,
Sen ey bir çok gönül oyunlarını gizleyen,
Kandırmam, çıkarmam kimseyi baştan...
- 35 İlkın: seç, sevmek istersen sevmeye değeni.
Kuşan oklarını yeniden bir er gibi
İkincileyin: sev sevince gönlünün çektiği,
Sözünü dinleyen güzel bir kızı.
Üçüncüleyin: uzun sürmeli elden geldiğince sevgi.
Budur bize araba yolunu gösteren düzen,
- 40 Böyle yürür atlar, çeker arabayı.
Böyle sürebilirsin ancak arabayı epeyce,
Evet, seç gönlünün uyarınca olanı,
Sev, seni sevmişim yürekten, deyebileceğin kimseyi,

(1) Otlatırken.

Düşmez ayağına ısıyan gökten dilediğin.
Gözlerinin önündedir sevip gönül vereceğin,
45 Araman bulman gerek, bilir avcının iyisi
Nerede tuzak kurulur karacalara.
O bilir bilmesine hangi boğazda vurulur
Azgın domuz, kuş kuşlayan bilir
Dizim dizim kuşlar nereden gelir
Balıkçı bilir balıkların toplandığı suları,
Öyle atar oltayı, bunlar gibi senin de
Bulup çıkarman gerek kızların kaynağını.
50 Önceden öğreniver nerde yuvalanır kızlar.
Ben demem araştırmalarımda sana
Akıntıya kürek çek, git boşuna yelken aç.
Boşuna dolaşıp durmayasın
Upuzun çakal yollarında boyuna.
Perseus kara hindlilerden almış *Andromeda*'yı,
Böyle kaçırmış o Grek kızını frigialı delikanlı.
55 Bilsen ne güzel kızlar verecek sana Roma,
Diyeceksin onları elde edince
Olur mu bundan güzeli de şu yeryüzünde?
Evet ne denli olursa *Gargara*'da ékinler,
Methymna'da üzümler, sularda balıklar,
Dallarda uçuşan kuşlar, gökte yıldızlar;
Öyle olur Roma'da da yığın yığın kızlar.
60 Oğlu *Aeneas*'ın ülkesinde oturuyor *Venüs* bile.
Etkisi altında mısın yoksa seni yetiştiren
Erginlik yıllarının bu gün de,
Gelecek gözlerinin önüne o gerçek güzel.
Evet çeker bir genç güzeli gönlün,
Oynatır yüreğini yerinden binlerce genç,
Bilmezsin gene de hangisidir gönlünü yakan.
65 Yaşın geçip daha yetkin kılınca seni yıllar,
İnan bana bulacaksın daha olgunlarını.
Gez dolaş bu yolda *Pompeia* gölgeliklerinde,
Güneş ışıklarının *Hercules* arslanının
Sırtına düştüğü yerde, ya da ananın çocuğuna
Göndermeler sunduğu, duvarların el yurdundan

- 70 Gelen değerli mermerlerle donatıldığı
Yerde gez dolaş, kaçmasın gözünden
Yıllarca önceden girişlerde çepeçevre asılmış
Oranın kurucusu *Livia*'nın adını taşıyan yazılar.
Hani kanına girmek için kardeş çocuğunun,
O suçsuzun boynunu uçurmaya kalkışan
Kilicini çeken babayı gösteren yerde.
- 75 Bırak artık *Adonis* gitmez *Venüs*'ün acıları
Suriye'de de vardır buna benzer
Yahudi inançları; *Sabat* günü derler ona.
Ortada durur dokumalara sarılmış öküz
Memphis tapınağında, bir çok kadınlar
Juppiter'e yapılanları yaparmış ona.
Öte yandan kim inanır *Forum*'da
Sevişmenin evdeki gibi olduğuna?
- 80 Dernek ocağının boyuna yakılı kaldığına?
Bir kaç adım uzaklaşmaya görsün kişi
Venüs tapınağından kamçılar havaları
Appias fışkıran sularla, gider oraya
Günü gününe sevginin koruyucusu,
Odur önüne gelene yardım eden
Kimseciklerden yardım görmeden.
- 85 Pek çok sözleri bırakıla kalmış orada,
Bunlar gösterir yeni yeni gönül işlerinin
Nesoy yapılması gerektiğini, neye yaradığını.
Bir kadın gelir *Venüs* tapınağının yanına
Güler, salınır görür ne denli seve seve
Kadın satıcıların iş yaptığını.
Sen de çıkabilirsin ava şimdi
O tiyatronun yörelerinde istediğin gün
- 90 Kolayca bulursun o yeri, besbellidir.
Orada görürsün sevip vurulduğunu,
İlkin kime dokunduğunu,
Kiminle gönül eğlemek istediğini.
Ağızlarda geçimlik ekinler dolaşan
Yığın yığın karıncalar,
- 95 Ya da arılar gelir güzel kokulu çiçekler,

Kırlar arasından dolanırlar çepeçevre *Thyma*'yı,
İşte bunlar gibi gelir süslenmiş püslenmiş
İnce kadınlar dizim dizim, oyunları görmeye:
Bir gelenek üstüne kuruludur bu toplantılar
Bana kalırsa görmek, görünmek için gelirler.
100 Oysa ne ak yüzler kara çıkmış o yerde.
İlkin sen ettin oyun bozanlık ey *Romulus*
Neler yapmamış tutsak *Sabin* kadınları
Dul erkeklerle, ne baştan çıkarmalar olmuş.
Bir tek tiyatro kalmamıştı asılmasın
Işıl ışıl örtüleri, dökülmesin
Işıklar *Crocus*'un oyun yerlerinden,
105 Ağaçlı *Palatin* tepesinde olduğu gibi
Donatılmış kendiliğinden, el değmeden
Süslenmiş ağaçlarla bir oyun yeri,
Oturmuş önüne gelen dizi dizi basamaklarda,
Sarılmış, kaplanmış içlerinden birinin
Ağaç yapraklarıyla dağınık saçları.
Dört bir yana bakıyordu biri; dikmiş
Gözlerini kıza bunlar arasından,
Bu kızdı ses çıkarmadan
110 Çoklarının yüreğini oynatan.
Dayamış biri değneğini yere, almış eline
Tuscus kavalını, başlamış çalmaya,
Eşit üçlü vuruşlarla uydurmuş ayaklarını
Çaldığı kavala, o gün alkışlar tutmuş
Ona önüne gelen, bu yolla geçmiş kendinden.
El etmiş topluluk içinde bulunan kiral;
Beklenen de buydu gerçekten.
Sıçramış yabancılar yerlerinden
115 Çıglıklar koparmışlar kulakları yırtan.
Bu işte pek becerikli olmuş kız...
Kaçışmış ölüm korkusuna kapılan kalabalıklar,
Nasıl kaçışırsa kartalları görür görmez
Güvercinler, kurtları süt kuzuları,
İşte öyle kaçmış erkekleri görünce
Duyulmadık bir korkuya tutulmuşlar,

- 120 Uçmuş beti benzi, sapsarı kesilmiş yüzleri
Bir öyle korkuydu ki bu, kimsecikler
Yapamazdı onun yaptığıını.
Yoluyordu kimi saçlarını,
Kimi olduğu yere çökmüş, geçmiş kendinden.
Kimi sus pus olmuş, gömülmüş acılara,
Boşuna çağırıp durmuş anasını kimi de.
Dili tutulmuş kiminin, donakalmış, çakılmış
Olduğu yere, kimi desen kaçıp gitmiş.
- 125 Önünde sonunda sürüklenip götürülmüş
Yakalanan kızlar eş kılınmış
Alıyor, sımsıkı tutuyor erkekler kucaklarında
Ayak direyen, gitmek istemeyenleri, öpe öpe:
Neden ağlar da bozarsın gözlerini,
- 130 Baban ne yapmışsa anana
Ben de onu yapacağım sana....
Ey *Romulus* sen bilirsin ancak
Erkekleri neyin sevindirdiğini.
Verirsen bu mutluluğu er olurum ben de.
İşte o yıllardan bu yana durur o tiyatro
Olduğu gibi, pek tekin değildir bugün bile
Korkulu yerdir güzel kadınlar için.
- 135 Kaçmaz soylu bir kimse yarış alanından atların,
Circus'ta toplanırlar, pek çok sevenler de
Bulunur aralarında ne bir parmak kımıldatışı,
Ne konuşma, ne bir tanıdıkla gizli
Kaş göz etmeler gerekir senin için, orada
Sokul bir kadının yanına, çekinme,
Engel olmaz kimse yanaş ona
- 140 Yanaşabildiğince, sıkış sıkıştır onu,
Sokuluver, değinin, sürünün birbirinize,
Ağız açamaz sana, neylersin dardır oturma
Yerleri, ses çıkarmaz kız, konuşmaya başla
Yavaştan yavaştan, ilkin genel konulardan
Açmak yerinde olur sözü.
- 145 Kimindir sorarsa bu gelen atlar

Onun tuttuğu yanı tutarsın boyuna
Sen de yarışta, sonra başlar savaşan
Ephebus'ların geşit töreni, alkışla orada
Tanrıça *Venüs*'ü, sil kızın boyun atkısını
Sözde tozlanmış gibi yapıver bir yol.

150 Silk parmak uçlarıyla şöyle ufaktan.
Tozlanmamışsa da yap bunu çekinme tozlanmışca.
Yararlan eline geiren bütün kolaylıklardan,
Bak, bir de eteği düşmüş, değmişse yere
Derleyip topla kaldır yerden,
Gözden ayırma, tozlanmasın iyi bak.

155 Ödülüdür bu yaptığının en azından kızın
Çıplak baldırlarını doyasıya görmen.
Bir yol da bakıver arkaya oturanlar olur
Dokunmasın uzanan dizleriyle kızın omuzlarına..
Çeler oynak gönülleri bu davranıřlar.
Ne sevgiye tutulanlar vardır;

160 Düzeltivermiş eliyle kızın arkasında
Duran yastığı, böylece çeledurmuş gönlünü;
Serinletmiş onu yumuşak bir yelliğe,
Bir de iskemle koymuş pamuk gibi
Yumuşak ayaklarının altına,
Kolayca bulursun böyle sevişme yollarını
Circus'ta, ya da pek acıklı işlerin
Yapılagediđi kum serili *Forum*'da.

165 Savařır o kumsalda sevgi yolunda *Venüs* oğlu,
Yara görmeye gelip yaralanan olur orada.
Bir yarış oldu, koşuyu kazananın avucuna
Korken ödülü, vuruldu yanında duran bir
Kadının bakışlarından atılan okla.

170 Başlamış inlemeye, görülmelik olmuş
Görmeye gelmişken vurulanları.
Bir gündü gene *Caesar* bir deniz savaşını
- Hani Perslerle Atinalılar arasında yapılan -
Göstermek için savaş gemilerini
Koymuşken oyun yerine o gün bir o denizden

Bir bu denizden bölük bölük delikanlılar,
Veniüs kızları koşmuş gelmiş, sanırsın
Roma'da toplanmış bütün yeryüzü.

175 Neler bulunmamıştı onların içinde
Sevmek sevişmek için.

Ne yazık ne yazık kaç kişi yanmış sevginin
Oduna o gün, oysa bak gene derlenip düzenleniyor
Caesar almak için yeryüzünün öbür bölümünü de.
Ey uzak Doğu ülkesi bizim olacaksın sen de..

Ey *Partlar* siz de göreceksiniz yaptıklarınızın
Karşılığını, sevinin ey *Crassus*'la ölüp

180 Geceleyin gömülenler, ey barbar ellere
Düşen kartallar, sevinin.

Yakındır o başbuğun geleceği gün, yakın.

Yapamaz onun yaptığı savaşı değme delikanlı.

Yıllara sığmaz, onlarla sayılmaz yaşı Tanrıların.

Ölçülmez günlerle *Caesar*'ların yiğitliği, erdemi.

185 Aşar yılları gökçe yaratıcı yetiler,

Katlanamaz uzun boylu boşuna bekleyişlere

Acı gelir onlara bu, daha çocukken ezmiş

Elleriyle iki yılanı *Hercules*,

Ana karnındayken göstermiş *Juppiter*'e

Yaraşır bir soydan olduğunu.....

Ey *Bacchus* sen de pek gençtin hani,

190 Çocuk denecek çağda değil miylin *Thyrsus*'unla

Hind ülkesini alt ettiğin, titrettiğin günler?

Baban kollayacak seni, kargı kullanacaksın

Ey çocuk, başarılar kazanacaksın

Babanın gözcülüğü altında, budur ilk işin

Taşıdığın yüce ada yaraşan budur.

Bugün gençliğin egemenisin, yarın

195 Yaşlılığın olacaksın, kardeşlerin varmış

Yok olmuş, al onların öcünü,

Koru baban için gerekli olanları.

Savutlar vermiş sana baban koruyasın diye

Anayurdunu, yavılar almak istediği gün

Başbuğluğu kutlu kargılar kullanacaksın.

Yavıların kanıyla boyanacak mızraklar,
200 Senin bayrağının altında yaşayacak
Doğruluk, düşkünlere acımak.
Ülküsü de, pusatları da aşağılıktır *Partlar*'ın,
Getirilsin, isterim *Latium*'a ey başbuğum
Onların varı yoğu, ey *Mars* baba,
Caesar baba esirgemeyin yardımlarınızı,
Biriniz Tanrıdır sizin, öteki de olacak.
205 Bildiriyorum üstün geleceğini, şimdiden
Övgüler döküyorum üstünüze, yayılacak
Bütün evrene ününüz çalınacak borularla..
Geçip önüne senin bölüklerinin, türkülerimle
Yüreklilik vereceğim onlara,
Atılğan kesilecekler benim yazılarımla.
Anlatacağım Romalıların nesoy göğüs
Gerdiğini *Partlar*'a, bir bir.
210 Yavıların atlarına atlayıp ne denli
Kaçarken ot attıklarını anlatacağım..
Kaçan kazanır, başarırsa ne kalır geriye
Ey *Partlar*, çok kötü işler açacak başına
Senin bu yaptıkların yüzünden *Mars* ey *Part*.
Ey yüceler yücesi gelecek o günler
Oturacaksın dört ak at koşulu
215 Altın arabaya, gelip geçecek önünden
Boynu bağlara vurulu yavı önderleri,
Artık kaçmakta bulamıyacaklar
Kurtuluşu eskisi gibi.
Kızlar, delikanlılar dizi dizi bakacak
Onlara doyasıya, o gün büyük bayram olacak,
Bütün ulus için, işte o gün sorarsa sana
Kızlardan biri bu kıralların adını
220 Yerleri, dağları, akan suları, bunların
Tüm nereden gelip nereye gittiğini
İrdeler, araştırırsa anlat dilin döndüğünce
Kısa olmasın karşılıkların, bilmediğin olsa
Bile, görün çok iyi biliyormuş gibi.
İşte dersin *Fırat* ırmağı; başı saz donanmış

Kişi biçiminde, mavi, dalgalı saçlısı da *Dicle*

225 Bu yığın yığın geçenler tutsak *Ermeniler*,

Şu da *Persele*'ni gösteriyor, bir ülkedir

Almış adını *Danae* oğlunun, şu ise güzel

Oylumlarda kurulmuş bir *Achamenid* kenti.

Bunlar da yavı başbuğları, söylersin

Bilirsen adlarını, bilmezsen uydur yakışanı.

Şölenler, donatılmış toylar kolaylık sağlar

230 Sevişmelere, yalnız içkinin tadını düşünme

Bu konuda, kıvrık boynuzlu *Bacchus* suyuyla

Dolmuş bardaklar boşaltılır orada çokluk

Gül yüzlü sevgi Tanrısının adına.

Ağırlaşınca içkiden *Cupidus*'un kanatları

Uçamaz, bağlanmışça kalır olduğu yerde.

235 Çırpar o gün hızla ıslak kanatlarını.

Yaralar açılır suları sıçrattığı gönüllerde.

Oynatır içki yürekleri, tutuşturur canları,

Dağıtır sıkıntıları, sevinç verir çoklarına.

Bir gülüş, bir tatlılık belirir yüzlerde,

240 Giderir acıları, can sıkıntılarını,

Alınlardaki kırıışıkları, açılır açılmasına

Gönüller, bir açık yüreklilik doğar bizim

Çağımızda bulunmayan, karşı gelinmez Tanrı

Gücüne, çeler gönlünü gençlerin boyuna kızlar

Alev içinde alevdir şarab içinde *Venüs*.

245 Kapılma ışıldakların altında gördüklerine:

Elbir edince içkiyle geceleyin güme gittiğin gündür.

Bakmış doyasıya Tanrıçalara günün aydınlığında

Paris, sonra dönmüş: Sen ötekilerden

Çok daha güzelsin, demiş, ey *Venüs*.

Gizler, göstermez geceler bütün eksikleri,

250 Bu yüzden bütün kadınlar güzeldir geceleri.

Bir deneyegör bir inciye, güzel örülmüş

Bir dokumayı, bir gövdenin alımını çalımını

Gün ışığında anlarsın ancak.

Sayıp dökecek miyim bir bir kadınların

Toplandığı, senin avcılık etmen gereken yerleri?

Kumları saymaya benzer bence bunları söylemek.
255 Sayıp dökeyim mi yoksa *Baiae* kıyılarında
Bulunan kaplıcaları da, oranın sıcak,
Kükürtlü sularından söz açayım mı dersin?
Bilirsin pek çokları dönmüş oralardan
Gönülleri yaralı, bu yüzden o sular için
İyi gelmiyor sağlığa diyenler de çıkıyor.
Roma yakınlarında, büyülu kırdada
Bir *Diana* tapınağı vardır, oranın egemeni
260 Olan Tanrıça bir kanlı kılıç tutar elinde,
Kız oğlan kızdır, iğrenir *Cupidus*'un
Oklarından, çok kimseler yaralanmış orada,
Yaralanacak daha bir çokları da besbelli.
Gösterilmiş buraya değin yazılanlarla
Nerede sevişmeyi öğreneceğın, ne soy seveceğın,
Nerede seveceğın, işte burada umulmadık
Bir yükseklığe ulaşmış *Thalia*'nın arabası.
265 Gene göreceksin bir güzeli sevmenin
Ele geçirmenin yollarını, burda açıklayacağım,
Koyacağım ortaya öğretimi, yapıtımı...
Yeterki tutsun sözümü, dinleşt öğretimi
Can kulağıyla, kadın gönlü çelmek, kolayca
Elde etmek isteyen kimse, bu yolda kişinin
İlkin sağlam bir güveni gerek kendine,
270 Böylece gerersen gönül ağlarını yakalarsın
Önüne gelen kadını bir güzelce.
Bak susar mı baharda kuşlar, yazın ağustos
Böcekleri, kaçır mı dersin *Maenalius*'un
Tazısı tavşandan, karşı koyamaz bir kadın da
Bunlar gibi gönlünü çelen erkeğe.
Yanar tutuşur için için “istemem” diyeni bile.
275 Birdir oğlanda da, kızda da
Gönül çalmanın tadı, yok ayrısı mayrısı...
Erkek gizleyemez sevgisini, kadın gizler,
İyice saklar içindekini, söz bir edipte
Boşversek kadınlara biz erkekler,
Dilsiz gelirler kollarımıza ayaklarıyla

Bütün kadınlar, yalvarır yakarırlar.
Böğürür yumuşak çayırlarda boğanın
280 Ardından inek, kısarak kişner, eşinir
Aygır tutkusuyla yanar boyuna..
Erkekte daha güçlüdür sevişme,
Birleşme isteği, yırtıcı değildir öylesine.
Kolay sönmez onda yalımı sevginin.
Bir de kadına gelince, anlatayım mı
Erkek kardeşine vurulan, yanan tutuşan,
Yasak tanımayan, kendini asan *Byblis*'i?
285 *Myrrha* gönül vermedi mi babasına?
Kızın babalık sevgisine benzemezdi bu.
Bir ağaca dönüşmüş şimdi, örtünmüş
Kabuklarla, akar göz yaşları bugün bile
Güzel kokular saçar, damlar adıyla anılan
290 Ağaçtan, *Ida*'nın yeşil ormanlı oylumlarında
Sürünün süsü ak bir boğa otlardı,
Bir kara benek varlı boynuz aralarında,
Süt gibi apaktı bütün gövdesi..
Yanmış yakılmış ona *Gnos*'un, *Cydon*'un
Danaları, *Pasiphae* bile almış göze
295 Onunla birleşmeyi, tutuşmuş onun için.
Kızarmış bütün güzel ineklere,
Kıskanırmış onlardan boğayı.
Bilinir, söylenir bu olay elde günde,
Yüz kentli *Girit*'in bütün illeri yalan
Söylese de bunu yadsıyamaz artık.
Ağaçlardan yeni sürgünler, yapraklar
300 Toplarmış işe alışmamış elleriyle,
Getirir kormuş boğanın önüne..
Katılır sürüye gider, düşünmezmiş kocasından
Ayrıldığını, bir boğanın elinden ölse de *Minos*, (1)
Nedendir ey *Pasiphae* (2) bu süslü giyekler?
Anlamaz sevdiğin boğa bu süslenip püslenmeden.

(1) Minos : Girit kralı.

(2) Pasiphae : Kiral Minos'un karısı.

305 Ne çıkacak, ne geçecek eline dağlarda
Sürünün ardısıra gitmekten?
Neden bakar durursun gözgüye (1), ovarırsın,
Düzeltilsin boyuna saçlarını?
Görüyorsun kendini gözgüde, dana değilsin.
Dana olsan, boynuzlar olurdu alnında...
Yok *Minos*'u seviyorsan nedendir onu aldatışın,
310 Sevmiyorsan bir erkek bul erkekler içinde.
Kalkmış yatağından ece, çekip gitmiş kırlara
Tek başına, yapmış o da *Bacchus* kızlarının
Tanrı *Adonis* için yaptıklarını.
Kıskanır, iğrenir, baktıkça ineğe söylenir:
Neden seviyor bunlar benim beyimi?
315 Bak, bak yeşil çayırlarda sıçraşıyor
Gösteriş yapıyorlar ona, önüsıra, sanmam
Boşunadır süslenmeleri, deliliklerinden
Güzel sayıyorlar kendilerini.
Dayanamadı daha, bir korkunç buyruk saldı
Dağıttı sürüyü, boyunduruğa vurdurdu suçsuz
320 Sığırları, boğazlattı sunağın önünde, deşti ,
Eliyle sevine sevine barsaklarını.
Çok kez dolar parmaklarına barsakları
Dönerdi Tanrılara sığınırdı:
Haydi gidin, beğendirin kendinizi benimkine,
Göreyim sizi, derdi. Bir yol *Europa*, bir yol
Io olmayı kurardı kendince, bunlardan
Birini bir boğa kaçırmış, inek kılığına
325 Girmişti biri de, en sonunda ağaçtan
Yapılmış bir ineğin içine girmiş aldatmış
Boğayı, gebe kalmış çocuğa sürünün önderinden,
Aldığı çocuğu doğurunca çıkmış açığa,
Yüz karası, olmuş olanlar.
Yalnız kendi kocasının gözüne girip
Karşı duraydı *Thyestes*'un sevgisine *Cressa*,
Durdurur arabasını yolun ortasında
330 Çevirmezdi atlarını *Aurora*'ya doğru *Phoebus*...

(1) Gözgü : Ayna.

Çalınca *Nisus*'un kızıl saçlarını kızı
Geçmiş ülkesi sürü sürü azgın köpek eline.
Mars karaya, *Neptunus* denizlere sürülmüş....
Karısı ekmek batırmış *Atريد*'in kanına.

335 Kim gözyaşı dökmemiş *Creussa*'nın odlara yanmasına?
Kim kötülemedi çocuklarının kanına giren *Media*'yı?
Az mı ağlamış *Amyntor* oğlu *Phoenix*
Gözlerinin oyuluşuna, didik didik edilmedi mi
Hippolytus ürken, gemi azıya alan atlarınca?
Ya sen neden çıkardın suçsuz çocukların ,
Gözlerini ey *Phineus*, neden? tıpkısı gelecek

340 Senin de başına bu yaptıklarının..
Aşırı tutkuları yüzünden bu yıkımlar
Daha azgın, daha sürekli dir erkeğinkinden
Kadının kudurması, bu yüzden kolay geçer ele
Kızlar, kuşkuya değer yanı yok bunun sanımca,

345 Verir kendini kız biraz yalvarı gör,
Bir olur, bir olmaz derler güle oynaya gelirler.
Taş attın da kolun mu ağrıdı senin de.
Neden yanar yakılır, deme, yeni sevgi
Yeni sevinç getirir gönüle, bu işde
Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür,
Daha yeşil gelir bize komşu tarlanın ekini

350 Başkasının sürüsü daha besli, daha yağlı.
Elde etmek istersen bir kadını
Uşağını kandırmanın yoluna bak ilkin..
Ondan öğrenirsin başarının kolayını.
Araştır, bilir mi bilmez mi hanımın gizlerini,
Bak içli dışlı mıdır onunla eğlentilerle,

355 Esirgeme parayı, söz ver, adaklar alırım de.
Yalvar, gönlünü yaptın mı oldu demek dileğin.
Hekimler gibi suyunca ver ilâcı, gününü bil.
Uşaklar becerir hanımların içini boşaltmayı,
En sevinçli, kadınlık damarlarının kabardığı,
Gözlerinin ıslıl ıslıl yandığı gün çelinir gönlü

360 Kadının, oynar yüreği, kaynar kanı..
Daha kolay açılır, saçılır üzüntüsüz olunca,
O gün girer araya Venüs, yürütür işini inceden,

Savutlarla korumuş kendini acılar içinde *İlion*,
Açılınca yüreği almış içeri atla savaşçıları..
365 Başkasından yakındığı gün elde edilir kadın,
Gecikme öcünü almak için ona aracılık et.
Kızdırsın günaçımında saçını tarayan kız onu.
Tavşanakaç desin taziye tut, iç çeksın
Mırıldanıversın kendi kendine, yok yok desın,
370 Sanmam onun sana yaptığını ona yapabilesın.
Evırsın çevırsın sana getırsın sözü,
Andlar içsın, inandırsın, kandırsın, sevgisiyle
Yanmış yakılmışsın desın, öleceğini söylesın
Bu yolda senin, ağır tutsun elini, yele göre
Yelken açsın yel kesilmeden bitırsın işini,
Kolay eriyen buza benzer kadının hıncı...
375 Hizmetçiyle iş görmek yararlı mı dersın
İş açar başına, çıkmaza girersın derim:
Kimi yataktan kaçır, kimi yatağa işer.
Kimi hanımın, kimi kendinin bilir seni.
Oluruna kalmış sonu, çıkarı duruma bağılı,
380 Beni dinlersın biraz geri dur onlardan.
Sarp, uçurumlu yollardan götürmesın seni,
İstemem yıkıma uğrasın bana uyan gençler.
Çok bağlanma yazılarını götürüp getirene,
Açma gizemlerini güzelliğı üstüne,
385 İlkin hanımı elde et, yoldaş ol ona,
Gönül vereyim deme yanaşma kıza sakın.
İnanırsın bana bir sözüm daha var sana:
Yele verme sözlerimi, kulağında tut,
Ya başlama bir işe ya da bitir korkma,
390 Hizmetçiye yükle birazını suçun...
Boşuna çabalâr kanadı ökseye vuran kuş,
Uçamaz, tuzığa düşen domuz boşuna didinir.
Boşuna çırpınır yemi yutan balık, kurtulamaz.
Bırakma başar giriştiğın işi, dönmek olmaz.
395 Çekinir dile düşmekten, suçlayamaz seni.
Anlatır hanım ne demiş, ne yapmışsa.
Yeter ki bil ağzını tutmayı, yanaşır,

Hizmetçi gönüldeş olur sana sen dilini tuttukça.
Kim derse güçlükler, sıkıntılar getirecek
400 Tarımcılara, gemicilere doğan gün içi sızlar..
Ekilmez *Ceres*'in ekinleri gelişi güzel toprağa,
Salınmaz yeğnik gemiler değme denize,
Ele geçmez, yola gelmez sevilen tüm kadınlar,
Bir de bakarsın gün doğar bulutun ardından:
405 Doğum günü, ayın ilk günleri, *Venüs*'ün
Mars için yanıp tutuştuğu günlerde,
Savaşta alınmış kıral gömülerinin *Circus*'ta
Gösterildiğinde, kışın acı günlerinde
Pliad'ların yarattığı soğuklarda gitme,
410 *Hædus*'un güzel yüzünün sulara gömüldüğü
Günlerde sokulma yanına sevdiğinin.
Engine açılmak istesen parçalanır gemin.
Seç *Alia*'nın Romalı yaralarıyla
Kıpkızıl olduğu, ya da işlerin pek yolunda
415 Gitmediği söylenen bir günü, bekle
Suriyede Yahudilerin kutlu saydığı cumartesi.
Pek uğurlu gelmez sana onun doğum günü,
Göndermeler verilir o gün, uğursuzdur da.
Ne denli kaçınsan gene koparır koparacağını.
420 Alır erkekten gönlünün çektiğini sevilen
Kadın, bir gün bakarsın göz boyar gönül alır
Hanım bir satıcı çıkagelir, serer önüne
Ne varsa satılacak, döker ortaya.
Bir de sen bak beğenir misin der kadın,
Öper okşar seni aldırır canı çektiğini.
425 And içer, bana bu yıllarca yeter, der,
Çoktandır aradığım buydu, alıvermeni diler.
Param yok desen bile ödünç olsun, yaz bir yere,
Der diretir, yakınırsın okuyup yazma bilmediğine.
Bir alıştırmassın seni doğum günü öte beri
430 Almaya, canı çektiğince doğum günü var bilesin..
Ne yalanlar uydurur, üzülür, ağlar gizli gizli,
Bir gün küpenin taşı düşer, yüzüğü yiter,
Duyarsın bunları belirsiz belirsiz.

Neler istenir senden, geri verilmez, ödünç.

Batarsın, sağ ol bile diyen olmaz sana.

435 Daha durmam bu kötü, aldatıcı konu üzerinde,

On ağzım, on dilim olsa saymakla bitiremem.

Mumla yapıştır gönder yazıyı sevdiğine.

Bu mum taşır duyguları, sevenlerin sözüyle

Yaz, tatlı diller dök, anlat yana yakıla

440 Kim olursan ol, durumuna bakma, aldırma.

Dayanamamış yalvarışına vermiş *Priamus*'a

Hector'un ölüsünü *Achilleus*.

Yumuşatır Tanrıların bile hıncını yakarışlar.

Söz ver bol bol, ne gider elinden?

Kim olsa zengin olabilir söz verme konusunda.

445 Umudlar avutur, oyalar kişiyi uzun uzadıya.

Tanrıça aldatırsa kadın ne yapmaz...

Elin açık olunca bırakıldığın gündür..

Giden almış alacağını, nesi eksilmiş onun.

Verir görün de verme boyuna, çok umuda düşürür

450 Beyi tarlanın ekini kıt vereni, öyle ol..

Boyuna yutulmayan bir oyuncu yutulur sonunda

Bir tutku bürümüş gözlerini gelecek zar için,

Duramaz bir bir daha gider elinde ne varsa.

Vermeden almaktır gerçek başarı, boşuna değil

455 Bu kazancın, onun ardından gelir başkaları da.

Gönül suyunca yazılmalı yazılar,

Birlikte gidecek göndermeler, onlarla,

Gönül alıcı, yürek okşayıcı olsun...

Yemiş üstüne yazılan yazı çıkarmış baştan

Cydippen'i, okumuş kapılmış bilmeden.

Benden size öğüt *Roma* delikanlıları öğrenin

460 Güzel söz söylemeyi yalnız suçlular savunulmaz

Bunlarla, güzel söz nedenli etkilerse yargıcı,

Ulus, Senatörü, güzel kadını da büyüler öyle..

Gizli tutun duygularınızı, açığa vurmayın.

Can sıkıcı da olmasın yazılar, sözler,

465 Sıkar mı canını sevimli bir güzelin

Beceriksiz, vurdum duymaz olmayan kimse, sıkmaz.

Çokluk soğuk olur, ürkütür kadını yazının ağırı.
Alışılmış soydan olsun sözlerin, konuşman, yazın
Güven versin okuyana, tatlı olsun, gönül okşasın,
Yanında konuşuyor sansın yazını okuyan seni.
470 Kırılma, okunur sonunda, bugün alınmayan yazın.
Kesilmesin umudun, gün gün alıştırılır boğa
Boyunduruğa, at yavaş yavaş uyar koşuma...
Sürtünür de aşınır demir, toprağı sürmekle
Yıpranır sapan demiri, ne var taştan katı,
475 Ne var sudan uysal, bak nesoy aşındırır
Kayayı, yenersin dayanırsan *Penelopen*'i bile.
Dayattı da gene düştü sonunda *Bergama*, bak...
Pek diretme okunan karşılık verilmeyen
Yazıların olursa, gönder, çekinme
480 Gönül alıcı yazılarını varsın okusun...
Okuyan karşılık verecek demektir bir gün,
Bekleyedursun girer işler yoluna, düzelir.
Can sıkar belki ilk karşılık,
İster bakarsın ardına düşmemeni, aldırma.
485 Bu, yapma dediğini yap, yap dediğini yapmadır.
Olacak dileğin eninde sonunda,
Uzanmış görürsen bir kadını yatağında gir içeri
Bilmezmiş gibi, çekinme sokul yanına,
Dinleme gizlisini mizlisini, kimse duymasın yeter.
490 Kolla kendini gözetle dört yanı kurnazca,
Söyle söyleyeceğini, gezerken mermer direkler
Arasında sevine sevine, git yanına,
Ayakdaş ol, dolaş oralarda sen de.
Bir yol önden, bir yol arkadan gidiver, hızlan,
495 Yavaşla, sıkılma yürümekten onunla yan yana
Direkler arasında, geçmekten çekinme onu.
Tiyatroda yoluna bak yanibaşında oturmanın,
Bakarsın çıplak omuzlarına doyasıya, gözetle,
Bak, onu şaşkınlığa uğratacak konular bul.
500 Bir çok olaylar anlat kaşla gözle...
Alkışla güzel bir kadınla oynayan oyuncuyu:
Ne oyun gösterirse göstereceğin iyi dileklerde

Bulun oynayan bir sevgili için,
Kadın kalkınca sen de kalk, otur oturunca,
Onun isteğince geçir günü, ona uy.

- 505 Kıvırayım deme demir maşayla saçlarını,
Oğma bacaklarını sünger taşıyla kıllarını
Dökmek için, *Frigia* toyunları yapar bunları
Cybele ananın bayramlarında böğüre böğüre..
Bunlar kötüdür, yaraşmaz erkeğe, biraz da
Uysallığındadır erkeğin güzelliği.
- 510 Düzen nedir bilmezdi *Minos* kızının gönlünü
Çelen *Theseus*'un saçları... düzgün değildi
Kılığı *Hippolytus*'un gene sevmiş onu *Phaedra*.
Bir Tanrıça gönül vermiş ormanda yaşayan
Adonis'e, yıkanıp paklan da bakma oyunlarda
Derinin kararmasına, yakışsın sana giydiğin,
Benek benek, toz toprak olmasın yeter.
- 515 Dilin paslı, dişlerin sararmış, kızarmış
Olmasın, yüzmesin ayakların içinde
Kocaman ayakkabıların, saçların tepende diken
Diken, biçimsiz, saçın sakalın bozuk düzen,
İş bilmez bir elden çıkmış, kesilmiş olmasın.
Uzamış, pis saklama tırnaklarını,
- 520 Kıllar sarkmasın burun deliklerinden..
Ağzın kokmasın, ağır kokular yayılmasın
Üstünden başından bir sürü gibi.
Bir hoppa kadınlar, bir de erkek çocukların
Ardınca giden kötü erkekler yapar öbür süsleri.
- 525 İşte çağırıyor ozanın *Bacchus*, sevenler Tanrısı.
Onun da sarmış yüreğini bu yalım, sevmiş o da.
Dolaşırken bilmediği deniz kıyılarında
Girid kıralının seven kızı, *Dia*'nın ıssız
Kumsallarında, yeni kalkmıştı uykudan,
- 530 Göğüs bağır açık, ayaklar çıplak, dağınık
Altın sarısı saçları, üzüntülü, istiyordu
Sessiz deniz dalgalarından *Theseus*'u,
Yaşlar yuvarlanır pırıl pırıl yanaklarından,

- Çoğalıyordu güzelliği bağıırır ağlarken de.
Bozmuyordu göz yaşları bile alımını,
- 535 Hıçkırıyor, göğüsünü döğüyordu yumruklarıyla..
“Çektin gittin taş yürekli, ben neyleyim,
Sensiz neyleyim ben şimdi?”
Bu sırada birden gürültüler, gümbürtülerle
Uğuldatmış kırları davullar, dümbelekler..
Dili kaçmış korkudan kızın, donakalmış,
- 540 Durmuş damarlarında kan, yığılmış yere.
Birden göründü *Mimallonlar*, saçları
Dağınık arkalarında, oynak *Satyruslar*,
Tanrı *Bacchus*’un bölüğü, işte *Silenus*
Esruk yaşlı, yalpalıyor eşeğin üstünde,
Güç tutuyor kendini, yapışmış eşeğin yelesine,
- 545 Ağır gidiyor arkasından *Bacchaların*,
Bir kaçıyor, bir takılıyor ona *Bacchalar*..
Kırbaçla beceriksiz bir binici vurunca
Eşeğe, düşmüş yere sırtından uzun kulaklının..
Bağrışıyor *Satyruslar*; kalk baba kalk, diye.
Birden görünüverdi yüce Tanrısı asmaların.
- 550 Kaplanlar koşulu arabasında, elinde
Altın dizginler, bet beniz gitmiş kızda,
Kesilmiş sesi, unutmuş Theseus’u bile..
Üç kez denedi kaçmayı, kaçamadı üçünde de,
Kalmış olduğu yerde, titriyordu korkudan,
Yellerin salladığı durgun sulardaki sazlarca.
- 555 Avutmaya geldim seni, daha çok bağlı kalacağım
Sana, dedi, Tanrı, korkma artık ey *Minos*’un kızı,
Bacchus’un karısı olacaksın.... ey yıldız
Sana veriyorum gökleri, göklerde duracaksın.
Sen kılavuzluk edeceksin yolunu şaşan
Denizcilere, sen ey Cressa Corona.... (1)
İndi arabasından, korkmasın diye kaplanlardan...
- 560 Kumlar üzerinde kalmış ayak izleri.

(1) Kıbrıslı kadın.

Almış kızı kollarının arasına, bitkindi,
Nelere yetmez Tanrının gücü. İşte bu sıra
Bir takım *Hymena*'lar, türküler söylüyor
“*Evhoe*” diye bağırışıyor bir takımı da..
Kutlu yatağa çekildiler, Tanrıyla genç karısı
Girdiler gerdeğe, sen de *Bacchus* verileriyle
565 Donatılmış şölenlerde, güzel bir kadınla
Yattığın, uzandığın yatakta ey *Myctelius*
An gece eğlencelerinin yüce Tanrısını,
Yalvar ona, içtiğin içkiler çarpmasın seni,
Vurmasın başına, sezdir orada üstü kapalı
570 Sözlerle yanındaki kadına düşüncelerini,
Anlar ne demek istediğini.
Şarapla bir kaç yazı çiziver masaya,
Anlasın okusun yazdığını
Öyle bir bak ki göz göze gelince duysun
Yüreğinin yandığını, susmak gün olur neler
575 Söyler kişiye, ilkin sen al içtiği sağrağı,
İçiver sen de kadının dudağı değdiği yerden.
Onun yediğinden iste, atik davran, gecikme.
Dokunsun elin eline yemek alırken.
Yap kocası yanındaysa onun da gönlünü,
580 Daha yararlıdır onu kazanmak senin için
Ona ver sıranı sofrada dönerken sağraklar.
Çıkar başından başlığı koy onun kine..
Senden ileri say onu, geri de olsa, iş çıkarı.
İkili birli düşünme sözlerini beğenmede,
Onaylamada konuşurken o, yararlan yakınlıktan
585 İş başarmanın yoludur yakınları sömürmek.
İş de açabilir başa bu sağlam, bu tutarlı yol
İyi bil onu da, çokluk ileri gittiği görülür
Gönül işlerinde aracılık edenlerin..
Benden öğüt olsun sana içki sofrasında:
590 Ölçüyü kaçırma, bastığın yeri gör, kendini bil..
Sakın böylesi toplantılarda çekişmelerden,
Şaraptır bunlara yol açan, unutma bunu.
Çok kolay döner çekişmeler döğüşmelere.

Yıkılıvermiş *Eurytion* sunulan bütün şarabı
İçtiğinden, ölçülü olmak, işin tadını çıkarmak
İçindir içki sofraları, eğlenmek içindir.

- 595 Türkü söyle güzelse sesin, becerirsen,
Göster kendini, beğendir kalk oyna.
Esrimek kötüdür, ona özenmek güzel,
Konuş peltek peltek esrimiş gibi,
Esrikliğine verilir açık saçık ta olsa,
- 600 Çok içmişliğine yorulur yaptığın..
İyi eğlenceler dile kadına, erkeğe uykular.
Sevmediğin bir kimse de olsa yap iş gereğince.
Yaklaş kadına konuklar kalkınca, şölen
Dağılınca, karış kalabalığa yararlan
- 605 Durmadan sokul kadına, gir araya
Dokun ayağınla ayağına, parmağınla beline.
Utangaç olma köylü gibi, kadınla konuşurken,
Venüs de, alın yazısı da yardımcısıdır
Atılğanların, sevenlerin, korkma.
Güzel konuşma yolları değil burada işim,
- 610 Bir başlayagör, girer yoluna işler..
Seviver, göster gönülden vurulduğunu.
Bütün yolları dene, yürekten inandırmaya
Çalış, güç bir iş gelmesin sana başarı.
Güzelim sanır kadının en biçimsizi bile
Kendini, bayılır övülmeye, gerçekten
- 615 Çok olmuş sever görüneyim derken sevenler,
Sevgiye özenirken gönül kaptıranlar..
Biraz yumuşak davranın yalandan sevenlere
Kızlar, inan olsun gerçeğe döner yapmacıklar.
Aparır gönlünü yürek oynatan tatlı sözler,
- 620 Sezdirmeden, kayaları oyan sular gibi..
Güç gelmesin sana, başla güzel saçlarına,
Düzgün parmaklarına, biçimli ayaklarına
Övgüler dökmeye, pek uzatma işi, gevşer
En ağır başlı kadınlar bile güzelsin,
Denince, biraz ağırlanınca, yumuşar.
Bayılır kızlar bir övülegörsün güzellikleri.

625 Utanç duymuyor mu bugün *Juno* da, *Pallas* da
Kazanamadık diye yarışmayı *Frigia* ormanlarında?
Kabırır, kanat kaldırır övülünce *Juno*'nun kuşu, (1)
Yok sessiz bakadurursan toplanır, göstermez
Kendini, güzelliğini, germez kanatlarını.
Eşinir, silkinir sevincinden koşularda,
Yarışlarda biraz okşayınca atların boynunu.
Yelesini, salınırlar tepeden tırnağa.
Çekinme söz vermekten, o çeker içini
Bütün kadınların, tanık göster yalnız
Sözüne Tanrıları, bak güler *Juppiter* bile
Boş and içmelerine sevenlerin, göklerden.
Buyruk salar toz edip dağıtmak için andları
Aeolia'nın esen yellerine, kaç kez and içmiş
635 *Juppiter Styx* üzerine kandırmak için *Juno*'yu.
Gözetir bu yüzden ardından gidenleri,
Gereklidir varlığı Tanrıların, inanalım,
Günlükler yakalım, içkiler, saçılar
Sunalım onlara eski tapınaklarda.
Dalmaz Tanrılar derin uykulara, sızmazlar.
640 Bir Tanrılık yöntem vardır, suçsuz, eksiksiz
Yaşayın, sözünüzde durun, ululayın onları.
Yerine getirin adakları, yalan söylemeyin,
Batırmayın elinizi kana, kendini bilen
Uslu bir kişi yalnız kızlarla yapar
Gönül alış veriş, budur tatlısı, güvenlisi.
645 Onlar seni aldatır, aldat onları sen de,
Kazdığı kuyuya düşer kadınların çoğu,
Utanma sakın, sence nesi var bunun.
Hani yoksun kalmış, derler Mısır, tarlalarına
Bolluk veren yağmurdan, kurak olmuş dokuz yıl,
Sonra gelmiş *Thrasius*, yatıştırırım hıncını
650 *Juppiter*'in, demiş, *Busiris*'e akıtabilirsen
Bir yabancının kanını Tanrı yolunda.
Öyleyse sen olacaksın ilk adanacak yabancı

(1) Tavus kuşu.

Diye karşılık vermiş *Busiris*,
İşte senin Mısır toprağına su verecek
Yabancı, *Phalaris* de böyle yapmıştı, yakmıştı
Perillus'u demirden boğa içinde.

Bu mutsuz kişi kazdığı kuyuya düşmüş.

655 Budur işin en doğrusu, daha ne olabilir
Acı çektirmek için araç yapanları
Yaptıkları araçla öldürmekten başka. .
Andı bozmakla aldatılır andını bozan,
En çıkar yoldur sözünden dönen kadını
Kazdığı kuyuya düşürmek.....

Çok iş görür bu konuda göz yaşları,
Eritilir onlarla kayalar bile...

660 Yanakların yaşlarla ıslanmış görün.
Ağlayamaz istediğı gün kişi, ağlamaklı
Olmak istersen ıslat elinle gözlerini.
Kim bilge olurda öpücükler katmak istemez
Tatlı sözlerine bu konuda, çekinme öpmekten,
Seni bir öpen olmasa bile.

665 İlkın karşı kor kadın: çok kötüsün, der.
Görürsün karşı koymakla yenildiğini de.
İncitme sakın incecik, güzelim dudaklarını,
Yakınmasın kabaca davranışlarından...

Bir öpücük alıp ardını getirmeyen

670 Yıkılmış demektir yaptığını kendi eliyle.
Aşırılık değildir öpüşten sonra işi sürdürmek,
Utanılacak bir yönü yoktur onlarca bu işin.
Severek katlanır baskıya kadın, göster gücünü.
Yürekten isterler ezilmeyi, sıkılmayı.

675 Sevişirken içini açar kadının, ezilmek,
Bayılır tadına sıkılmanın, ezilmenin.
Bir gülüş belirir yüzünde, acı doğar içinde,
Dişilik damarı kabaran bir kadının
Gönlünü yapmayınca, sizler yüreğı.

Çok ezilmiş, tartaklanmışken *Phoebus*'la
Kız kardeşi gene geri kalmamışlar

680 Sevdikleri erkeklere bağlanmaktan.

Yeridir pek bilinen bir öyküye dönmenini
Hani *Scyras* kiralının kızıyla *Achilleus*'un
Evlenme işi var ya, işte o öykü:

Tanrıca dillere düşen güzelliğine duyduğu
Saygı yüzünden üstün çıkarmış *Paris*'i
İda dağında savaşdaşlarına karşı.

685 Uzak ülkelerden bir gelin geldi *Priamus*'a,
İllyon'un kalelerinde yaşıyordu bu Grek kızı...
Andıymıştı bütün Ispartalılar öcünü almak için
Gördükleri kötülüğün, tümünün olmuştü
Birinin acısı, iş edinmiştiler bunu.

Çok acı olurdu *Achilleus*'un uzun uzadıya

690 Annesinin isteği üzerine erkekliğini gizlemesi,
Günün birinde çıkmış açığa gizlilik.
Ne yapacaksın artık *Aeacus* daha yün eğirmek
Gelmeyecek elinden, ancak başka bir *Pallas*
Öğretisi ulaştırır seni üne, şana..

Ne ararsın bu kadın işi sepetler arasında
Senin eline kılıçtır yaraşan.

Ağırşak (1) almış *Hector*'u bile yere serecek
Güçte olan sağ eline, at elinden o iği,

695 Güçlülkle çeviriyorsun eğilmiş iplikleri.
Pelias mızrakları yakışır eline.

Neler olmuşsa olmuş günün birinde girmiş
Yatağa han kızıyla *Achilleus*, iş işten geçmiş,
Anlamış *Achilleus*'un erkek olduğunu...

Yenilmiş erkek gücüne, gitmiş elden kızlık,

700 Onun da gönlü çekiyordu bir erkeğin
Altında yatmayı, besbelliydi durumundan.

Ne gün kuşansa savutlarını *Achilleus*,
Bıraksa elinden işi, “kal, gitme” dērdi.

Neresinde bunun güçlük, neden kızlığını bozanı
Yalvarır alakoymak istersin yanında *Deidamia*?

705 Olasıyadır gönül oyunlarında kadının

(1) Yün eğirmek için kullanılan bir âlet. Bu adı Anadolu'nun
birçok yerinde buluyoruz.

İlkin utanişı, kalamaz ilgisiz erkeğin
Sevişlerine, içinden bir eğilim duyar...
Güveni var demektir güzelliğine,
Kadının gelmesini bekleyen deilkanlının.
Erkeğe düşer ilkin sevmek, yalvarmak, yakarmak.
710 Sarar yüreğini kadınların tatlı sözler,
Erkektir yalvarması gereken, kadın ister,
Sever kendine yalvartıp yakartmayı....
Bilmelisin yalvarmanın, yakarmanın yolunu.
Juppiter bile yalvarırdı yiğit kızlara
Boyuna, bir tek kadın yoktur ki yüce Tanrıya
İlkin eğilim göstermiş olsun, varma üstüne
715 Yalvarışların büyük gönüllülükle
Görürsen karşılandığını, çek ordan ayağını.
Düşer kadınların çoğu elinden kaçanın
Ardına, tiksindir ayak diretenden boyuna,
Kaçınır verilmek için dayatılıandan
Azıtma işi, gitme ileri, baş ağrıtmak çok..
Açıkça çıkmaz ortaya sevgi, umma bunu.
720 Bakarsın gönüldeşlikle girer yoluna sevgi.
Ne kızlar bilirim ele avuca sığmaz,
Kanmış böyie tatlı sözlere, aldanmış,
Sevgideş olmuş gönüldeşken, sevmiş arkadaşını..
Yakışmaz bir gemiciye aklık, sular, dalgalar.
Güneş yakar, kızartır onu, esmerleşir...
725 Bir tarımcıya da yakışmaz aklık, tarlayı
Ağır sapan demiriyle eşen, toprağı karana..
Evet sana da yakışmaz öyle apaklık
Ey *Pallas*'ın alınlığını taşıyan, başarı ardından
Koşan, solgun gerek sevenlerin yüzleri,
Budur sevgiye yakışan, deliler inanmaz
730 Bunun doğru olduğuna, onlar kanmaz...
Upuçuktur yüzü ormanlarda *Side*'yi arayan,
Sever *Orion*'un, solgundur yanakları
Naiad'a vurgun *Daphnis*'in, belli olur
Yüreğinin acısı kişinin bitkinliğinden.
Çekinme parlayan saçlarını yaşmakla örtmekten.

735 Eritir, bitirir delikanlıları uykusuz geceler,
Bundan anlaşılır çekilen acıların derinliği,
Sevginin gücü, sana karşı duyulan acı
Ulaştırır seni ereğine, seviyor neylesin,
Demeli seni gören, acısın sana...
Yakınayım mı, susayım mı, bilinmez olmuş
Günümüzde doğruluk eğrilik, seçilmez olmuş..
740 İçi boş bir kavram sayılır gönüldeşlik...
Övemiyor kişi sevdiği kadını gönüldeşine,
Elinden almaya kalkıyor sevdiğini, güvendiğin,
İçini döktüğün bildikler, oysa göz koymamıştı
Achilleus'un karısına *Actor*'un oğlu,
Dokunmamış *Phaedra*'ya *Pirithous*' nasıl
745 Sevmişse *Phoebus Pallas*'ı, *Pylades*
Hermiona'yı, *Tyndaros*'un kızını *Castor*, kardeşi...
Irmağın ortasında bal, çalıklarda yemiş
Aramaya benzer günümüzde bu doğruluk...
Yasak olanı çeker önüne gelenin gönlü:
750 Doyulmaz tadına başkasına acı verenin de.
Ne acıdır sevenlerin yavılardan değil
Gönüldeşlerden sakınması, çekinmesi.
Evet kaçınmak gerekiyor yakın bildiklerden,
Kardeşlerden, amca oğlundan, arkadaştan bile...
Bunlar olmuş gerçek sakınmalık kimseler..
755 Artık kestim sözü burada: çok kadınlar
Vardır değişik yaratılıшта, bir gönüle
Bin yol bulunur öyle de olsa.
İyi gelmez bütün yemislere bir toprak,
Kimi asma yetiştirir, kimi zeytin,
Kiminden bol bol alınır ürün, yer yüzünde
Kişilerin sayısınca değişiktir yaratılışlar.
760 Anlar gönül eri olan bunların dilinden.
Proteus gibi olmalı, duru sularca
Akmalı, bir gün arslan kesilmeli
Bir gün ağaç, bir gün kıllı domuz.
Hani balık vardır kancayla tutulur,
Yemle yakalanır, balık vardır avlanır ağla...

765 Evet tek ölçüye vurulmaz bütün yaşlar,
Yaşa göre yol bulmalı gönüle..
Uzaktan seçer tuzağı yaşlı bir geyik,
Çok bilmiş gösterme kendini toy kızlara,
Olma alaycı sakın kadınlara karşı,
Kuşkulanır dört açarlar gözlerini, kanmazlar.
Kadın vardır ünden, yükselişten kaçınır,
770 Düşük erkeklerin gider yollarına atılır..
Bitmiş burada bir bölümü yazımın,
Sona ermiş bir kesimi burda işimin,
Demir atıp durduralım gemiyi bir yol...

S E V G İ Y İ K O R U M A

Ey *Paeon*, ey *Paeon* desin, cınlasın türküler,
Düşmüş kurduğum tuzığa beklediğim av,
Kıvansın ıslıl ıslıl türkülerimle sevenler...
Üstün tutun beni *Hesiodos*'tan, *Homeros*'tan,
5 Böyleymiş *Priamus*'un oğlu da kargılarla
Donanıp *Amyclis*'ten kadını kaçırandı.
Yelken açanda, böyleymiş güzel *Hippodamia*'yı
Uçan arabasıyla uzaklara kaçıtırırken *Pelops*...
Neden iverirsin delikanlı, suyun ortasındasın,
10 Gemin denizde, çok uzaktadır ineceğin koy..
İş değil öğütlerimle bir kızı kandırmak,
Ancak öğütlerimle saklanır onlarla yakalanan.
Az değildir kazanırken tüketilen emekten
Bir yol yakalananı saklamak, elde tutmak.
Göstereceğim sana, bir öğretim işidir bu
15 Alın yazısıysa başarmak, öyledir saklamak da.
Yardım edin bana ey *Cytherea*, onun oğlu sen de
Ey *Erato*, ey sevgi Tanrısının adını taşıyan,
Yardımcım olun, pek güçtür giriştiğim iş..
Açıklamak isterim sevgi Tanrısının,
Ele avuca sığmaz, bir yerde durmaz, uçar
20 Çocuğun ne yolla tutulacağını, kanatlanır,
Uçar, ele gelmez bilirim, neyleyim,
Ne yol bulayım onu tutmaya bilmem..
Neler yapmamış *Minos* kaçmasın diye konuğu:

Kaçmış gene yolunu bulup, kanatlanmış.

İçeri atınca *Daedalus* suçlu anadan doğan

Yarı boğa - yarı kişi, yarı kişi - yarı boğa

25 *Minotauros*'u, demiş: Ey doğruluk seven *Minos*
Bitsin sürgünlüğüm, yaşamak isterim

Ana yurdumda, kendi ocağımda, bırak öleyimi

Alnının kara yazısıyle sürülen

Bir kimseye yaşamak yoksa öz yurdunda..

Bırak gitsin oğlum babasına yasak yere, bırak.

30 Babasının yaşına acı, oğlunun gençliğine
Acımıyorsan... bunları söylemişti,

Daha da konuşabilirdi, dinlemiş *Minos*

Getirmemiş dileğini yerine, aldırmamış.

Bakmış boşa gitmiş yakarışları... görürsün ey

Daedalus, kendimi göstermenin yeridir, demiş.

35 “Avucunun içindedir denizler, karalar *Minos*'un,
Ne karadan, ne denizden kaçmak var bize,
Ancak gökten bir yol bulabilirsin.”

Böyle demiş kendi kendine, dönmüş göğe:

Ey yüce *Juppiter*, bağışla beni, kesme yolumu,

Ne yıldızlara çıkarım, ne gökte kalırım.

40 Beyin elinden kurtulmanın tek yoludur bu...

Aşar giderdim sularının üstünden yol olsa

Styx'ten, doğruyla yeni bir kılığa girmemi..

Uslandırır kişiyi kötülükler, becerikli yapar,

Yoksa kim inanır kişi uçar, yol bulur gökten?

45 Yalnız o düşünmüş, kanatlar takınmış,

Uçan kuşlar gibi, ipleri bağlamış, eklemiş,

Ocakta erimiş bal sürmüş, basma kanatları ,

Düğümlemiş, bir uçuş aracı yapmış dileğince...

Oynamaya başlamış çocuk mumla, kanatlarla,

50 Bilmiyordu bununla uçacağını,

Omuzlarına bağlanıp kanat olacağını...

İşte bizi yurdumuza götürecek gemi, dedi,

Babası, bununla kaçıp kurtulacağız *Minos*'tan.

Kapamış bütün kapıları *Minos*, gücü yoktu,

Gök yolunu tutmaya, kaç, ayrılalım artık,

Bu yaptığım araçla kaç gök yolundan.

- 55 Kolla kendini yaklaşıma *Tegeaea* takım yıldızına,
Uzak dur, elinde kılıçla *Boota*'nın ardından
Giden *Orion*'dan, beni gözet, uçarken uy bana,
Önden gideceğim, korkma şundan bundan,
Kılavuzun benim, yükselme, yaklaşıma güneşe çok,
60 Gökte, dayanamaz sıcakına, erir balmumu..
Çok alçak da uçma, değme denize, kanatların
Islanır dalgalarla, sularla, ağırlaşır.
Sakinmalı ikisinden, unutma esen yelleri de,
Korkulur onlardan, çocuğum, suyunca gidersen
Kolaylaşır uçuşun esen yellerin...
65 Bir öğüt veriyor, bir yol gösteriyor oğluna
Takarken kanatlarını, ana kuşun yavrularına
Uçuş öğretişi gibi takınmış kendi de
Kanatlarını omuzlarına, gösterdi gidiş yolunu,
Korka korka öptü oğulcuğunu uçarken bir daha...
70 Tutamadı kendini yaşlar aktı yanaklarından...
Koyuluverdi ikisi birden yıkıma giden uçuşa,
Ovada bulunan, pek yüksek olmayan tepecikten...
Bir kanat vuruyor, bir oğlunu gözetliyor.
Ona yüreklilik vermeye çalışıyor, uçuyor..
75 Açılmış içi, unutmuş korkuyu yeni yerler görünce,
Yükselmiş alabildiğine yüreklenen *Ioarus*.
Görmüş bunları elinde sallanan kamışla
Kıyıda balık avlayan birisi, şaşmış düşmüş
Elinden olta suya, solda kalmış *Samos*, *Naxos*,
80 *Paros*, geçmiş Tanrılar yurdu sevimli *Delos*'u.
Sağında kalmış *Labyrinthos*, orman kaplı *Calymnes*,
Balıkları bol mu bol *Astypalaea*..
Yükselmiş alabildiğine genç yaşın verdiği
Atılganlıkla çocuk, ayrı düşmüş babasından,
85 Çözüledurmuş bağlar, gevşemiş balmumu
Yaklaştıkça Güneş Tanrıya, dayanmadı yellerin
Basıncına sallanan kolları, titriyordu sulara
Yüksekte baktıkça korkudan, göklerden.
Ürperiyor, sarsılıyor, kararıyordu gözleri.

Mumlar erimiş, düşmüş kanatları, cırıl çıplak
90 Kalmış kolları, tutamaz olmuş kendini korkudan.
Düştü, “yetiş babacığım, babacığım” dedi düşerken.
Kapamış ağzını bağıırırken yeşil yeşil sular..
Böğürdü mutsuz baba: “*Icarus, Icarus*, olmaz olsun
Böyle baba, *Icarus*, oğlum *Icarus*, nerdesin,
95 Nerelere uçup gittin,” derken, görmüş suların
Üstünde yüzen kanatlarını, basmış çığlığı..
İşte o kıyıda gömülü, onun adını almış deniz..
Engel olamamış *Minos* kişinin kanatla uçmasına,
Bense bir kanatlı Tanrıyı yakalama yolundayım..
Boşunadır *Haemonia*’nın öğütleri, iş görmez
100 Bir tayın alnından koparılan etle yapılan büyü..
Boşunadır bir sevgiyi yaşatmak için *Medeia*’nın
Otları, *Mars*’ların okuyup üflemleri, büyüleri..
Medeia Aeson’u, *Ulysses Circe*’ni kaçırmazdı elden
Bir iş çıksaydı sevgi yolunda okuyup üflemeden.
105 Kendinden geçirici içkiler verme kızlara,
Allak bullak eder başlarını, bozar kanı.
Kötülükten kaç, sevimli olmak gerek sevilmede.
İş çıkmaz yalınız yüz, boy güzelliğinden.
Homer’un övgüler döktürdüğü *Nireus* gibi
110 Alımlı, *Naiad*’ların kaçırdığı *Hylas* dengince
Yakışıklı olsan bile için dışına denk
Gelmeli, sevgide güzelce güzelce,
Çelemezsin gönlünü sevdiğin kadının yoksa,
Bağlayamazsın kendine, gider dış güzelliği,
Geçmeye görsün yıllar, tükenir, yok olur..
115 Görmez misin ne menekşe, ne zambak kalır
O güzellikte, gül gider diken durur.
Bir gün senin de ağarır saçın güzel oğlan.
Gönül güzelliğidir kalan ancak seninle
120 Odur ölünceye değin sürüp giden, boş verme
Sakın bilgelige, çoğalt onu anlayış gücünce.
Bir de Grekçeyi, Lâtinceyi kat ona.
Bak, pek yakışıklı değildi *Ulysses*, oysa
Bir konuşması vardı ki sorma, bu yolla

Yakmış deniz Tanrıçasının gönlünü..
125 Kaç kez engel olmuş *Calypso* gidişine,
Sular elverişli değil yolculuğa, diye..
Durmadan sorardı ona Troya'da başına gelenleri..
Türlü biçime sokar anlatırdı bir öyküyü,
Bir gün durmuşlar deniz kıyısında, istemiş
130 Bir kez daha anlatmasını güzel *Calypso*
Önder *Rhesus*'un kanlı ölümünü.
O da çizmiş elindeki değnekle sorduklarını
Anlatmak için kumlara bir kaç taslak:
İşte burası Troya, kıyıda kaleleri, burada
Simois, benim konak yerim, işte ova, dedi.
135 Bir düzlük çizdi, burayı boyadık kanıyla,
Geceleyin *Achilleus*'un atlarını çalmaya,
Gelen *Delon*'un, burada kurulmuş *Sithonius*'lu
Rhesus'un savaş çadırları, geceleyin buradan
İlgarlamış götürmüş atlarını geri..
Çizip anlatırken bunları birden kopup gelen
140 Dalgalar silmiş süpürmüş *Pergamus*'u da,
Rhesus'u da, onun çadırlarını da..
Dedi ki ona bunu gören Tanrıça: bak nasıl
Güvenebilirsin canını sen ne varsa götüren,
Yok eden sulara, sakın onlardan, gitme..
Kaçın, güvenme geçici, yalancı güzelliklere,
Kim olursan ol, görünüşten daha çok yükseltir
145 Seni bunlar, çokluk yerinde acımalar, yumuşak
Yürekli olmalar kazandırır gönülleri..
İğrenti uyandırır yırtıcılık, kızgınlık, savaş.
Tiksiniriz günü savaşla, yırtıcılıkla geçiren
Atmacadan, suçsuz, güzelim sürülere saldıran
Kurttan, doğrar kişinin yüreğini o cicili
Kırlangıçlara, yuvasını kendi yapan çitlerle
150 Çevirerek oturan güvercinlere tuzak kurma..
Sakın acı sözlerden, çekişmeli konuşmalardan.
Tatlı dille beslenir sevgi, soğutur
Dilli kadın kocasını, dırdır koca karısını..
İyi bir iş yapıyoruz sanırlar çekişmelerle.

- 155 Kadın der, koca söyler, ağı olur çekişme, gider.
Güzel sözler dinlemeli sevilen kadın.
Yasalar ikinizi baskıyla koymaz bir yatağa,
Sevgi yasasıdır sizi bir araya getiren.
Tatlı konuş, tatlı dinle boyuna.
- 160 Yeniden can versin kadına gelişin.
Varlıklılara sevgi öğretmiyorum ben,
Yararı dokunmaz onlara öğütlerimin...
Ne anlar üç kuruş için gönül inciten sözümden?
İşim yok onlarla benim, eli sıkılara sözüm yok.
- 165 Yoksullar içindir öğütlerim, ben de sevmişim.
Ben öğüt veriyorum yoğurt değil, yoksullar
İnce eleyip sık dokuyun, kötü sözden sakının.
Katlanın katlanamadığına varlıklının...
Unutmam; kızmış, saçlarını bozmuştum sevdiğimin,
- 170 Unutmam, bir bilsen neler geldi başıma o gün.
Bilmiyorum giydiğini yırtmışım, yırtığı
Görmeden bir de değerini ödetmişti bana.
Uslu olun, sakının benim başıma gelenden,
Benim çektiğim yıkımı siz çekmeyin.
- 175 *Partlarla* savaşın, sevdiğinizle bozuşmayın.
Kaynaklar arayın sevgiyi besleyen.
Katlan ince anlayışlı değilse, karşılık
Vermiyorsa sevdiğin, bekle, yavaştan incelir,
Gelir yola, ağır ağır eğilir ağacın dalı,
- 180 Yoksa kırarsın biraz sıkı bastırınca..
Kolay geçilir ırmak uyunca suyun akışına,
Geçemezsin akıntıya karşı taş çatlasa..
Yola getirir *Numidia*'nın arslanını, kaplanını
Bile, dayanan, boğa yavaş yavaş alışır
- 185 Boyunduruğa, kim vardı *Atalanta*'dan daha dik baş?
Başegdirdi ona kocasının katlanışı..
Kaçarmış karısının dırdırından *Milanion*
Ormanlara, ağlarmış alın yazısına kara kara,
Buyruğunca taşırmış ağlarını omuzunda.
- 190 Okla azgın yaban domuzlarını vururmuş.
Yaralanmış kendi de *Hylas*'ın oklarıyla.

O daha önceden başka bir sevgi okuyla
Vurulmuştu, işin doğrusu budur..
Ben düşürmem seni *Maenalus* ormanlarına,
Elinde kargı, bir de yük al sırtına, demem.
195 Göğsüne mızraklar saplansın istemem.
Yumuşaklık, tatlılık yoludur benim yolum.
O directtikçe boyun eğ, katlan kazanırsın.
Yap dediği ne varsa yap.
Kınadığını kına, övdüğünü öv, yerdüğünü yer.
200 İnan inandığına, olmazına olmaz, evetine evet, de.
Gülerse gül, ağlarsa ağlamaya koyul,
Uydur ona kendini de, yüzünü de, durma.
Bir de zar atmak isterse kaçır sıranı,
O yenilmesin sen yenil, yenecek bile olsan.
205 Ona çekirtme cezayı aşık oyunu oynarsanız,
Senin elinde kalsın oyun yitiren kemik.
Gene öyle yap satranç oynarsanız,
Onun eline geçsin senin savaşçıların.
Sen tut başına gölgeliğini,
210 Yol aç ona kalabalık arasından.
Sen yaklaştır basamağı yatağına yatarken.
Sen çıkar, sen giydir güzelim ayaklarını,
Soğuktan donacak olsan bile ısıt
Koynunda onun üşümüş ellerini.
215 Erkek için utanılır iş sanma bunu,
Süslenirken elinle tut kadına gözgüyü
Karşılığı büyüktür bunun,
Bak devlerle savaşan, omuzlarında taşıdığı
Göklere yükselen *Hercules* bile, yorgunken
Analığı çekinmeden girmiş sepet ören
İonia kızlarının arasına, yün eğirmiş
220 Onlarla söylenenlere bakılırsa..
Başemiş sevdiğinin isteklerine yiğit
Tirynthius, çekemezsin onun çektiklerini..
Söz verir *Florum*'da buluşmak isterse seninle
Geç kalma sakın, dediği saatten erken gel.
225 Oradan başka yere gönderirse bırak işi,

Koş, takılsın sana yolda el gün yürü boş ver.
Şöleden eve dönerken gene koş yardım et ona.
Gel deyince git, koyul işe bir tutsak gibi..

Seni kırdan kente çağırır gel derse git,
Sevgi sevmez uyuşukluğu, araban yoksa

230 Yaya düş yola, ne boğucu sıcaklar,
Ne bozuk hava, ne yolları kesen karlar
Engel olmalı sana, bir savaşa benzer sevgi,
Kaçınmak gerek ağır ayak olmaktan.

Bir işe yaramaz vuruşurken, gözetlerken
235 Korkak, ürkek erler, gece, kış, uzun yürüyüşler,
Çekilmez acılar, sıkıntılar, açlık, susuzluk
Çekeceksin, gün olur gökten sağnaklar boşalır,
Gün olur bum buz kesilmiş toprakta yatmak
Gerekir, yatacaksın, katlanacaksın...

Apollon'un sürülerini güderken Pherae'lı Admetus

240 Bir daldanın (1) içinde kalmış uzun boylu.
Senin için utanacak iş mi *Phoebus*'a yakışan?
Bırak büyük gönüllülüğü ey sevilmek isteyen..
Yol yoksa sevdiğine güvenle gidecek,
Kapanmışsa kapılar sım sıkı, çık dama

245 Dışarıdan, gir içeri, ya da gizliden
Yol et kendine bir pencereden.
Sevinir başına böyle büyük işler açtığını
Görünce, bir ilgi duyar içinde sana karşı.

Leander dayanmış sevdiği kızın özlemine,
250 Okumuş yüreğini, yüzerek geçmiş denizi.
Çekinme yanaşma kızlara yüz vermekten
Hanımlarının yanındaki durumlarına göre,
Yap tutsakların da gönlünü, sıkılma,
Söyle adlarını da öyle ver selâmını...

Sık onların aşağılık sayılan ellerini,
255 Utanma, değmez, çağır tutsakları, ucuzundan
Göndermeler ver onlara Roma'nın kurtuluş
Günü bayramlarında yap bunu daha çok.

(1) Çam dallarından yapılmış yağmur sığınağı.

Hani hanımların kılığına giren şu Romalı,
Yanaşma kızların galyalıları tuzağa düşürdüğü,
Onların başına yıkım getirdiği gün yap bunu.

İnan bana, kapıcıyı, sevdiğinin yatak odası
260 Önünde duran tutsağı unutma, yap gönlünü.
Öyle pek yüksek değerli olmasın sunguların.
Az boz olsun, yeterki seçmesini bil iyi.

Kırlar çiçek açtığında, dallar eğildiğinde
Bir sepet gönder çocukla kır ürünüyle dolu.

265 Komşu kırlardan gönderilmiş olduğunu söyle
Satış yerinden alınmış olsalar bile, sence.

Gönder *Amaryllis*'in sevdiği üzümlerden,
Sevmiyor günümüzün kızları kestaneyi,
Onun sevdiği cevizleri, sevmiyor artık.

Daha çok ardıç kuşlarını, güvercinleri

270 Çekiyor içleri, sen de bunlarla göster
Sevgilini sevdiğini, unutmadığını.

Ölecek koca karılar için de bunlar alınır,
Oysa yazık oluyor o göndermelere, tuu onlara.

Güzel türküler göndermeni de söyleyim mi?

Gel bana sor, değer vermez güzeller türküler.

275 Türküleri över de yüksek değerde göndermelere
Bayılır çoğu, başkadır varlıklı olmanın etkisi.

Beğenirler beni, der, onlarla bir barbar bile.

Gerçek altın çağıdır günümüz, yücelik onunla

Kazanılıyor, sevgi onunla geçiyor ele.

280 *Musa'larla Homeros* da gelse dinlemez kovarsın

Eli boş olunca, oldukça azdır okumuş kızlar

Günümüzde, çok bilgili görünmek isterler oysa.

Övülsün onlar gene türkülerle, tatlılık verir,

Güzel sesiyle değerlendirir türkülerini okuyan.

285 Belki gönüllerince güzel buldukları çıkar

Bu türküler arasında yavaştan yavaştan

Güzel, yararlı bir iş yapayım dersin

Bırak, daha önce sevdiğin dilesin onu senden.

Salıvermek istersen birini tutsaklarından

290 Yapmış gibi görün sevdiğinin ağzıyla.

Yok bir tutsak mı salacaksın, cezadan
Kurtaracaksın, sevdiğin dilesin bunu da.
Böyle girersin gözüne, önem verirsin ona.
Ne gider elinden, sözünü tuttuğun anlaşılır.
295 İnansın elde tutmak istediğin kadın
Ona güzel dediğine, güzelliğine şaştığına.
Öv *Tyrios* dokumaları giydiğinde onları,
Beğen, *Cos* dokuması giyerse onu da öv, sev.
Gerçek altından güzel bul yalancı altınları ,
300 Takınınca, değerli say, saçbağını öv, sev.
Ne yakışmış sana de, ince gömlek giyince
Yalvar korunsun soğuktan, içim titriyor, de.
Beğen saçlarını kıvrır kıvrırsa da, ortadan
İkiye ayrılmışsa da, sıcak maşayla mı
Yapmış bu iş sev böyle saçı, kollarını
305 Oynarken, sesini türkü söylerken övmeye bak.
Üzüldüm de, yerine oturunca, yap gönlünü.
Söyle tadını unutamadığını, yürekten vurulmuş
Gibi, yatağa girdiğiniz ilk gecenin.
Ne denli katı yürekli olsa bir *Medusa* gibi
310 Yumuşar, gevşer tatlı dille, yakarışlarla.
Özen bezen, ne büyük mutluluklar de kavuşmak
Sana, yüzün uysun sözüne, ayağını denk al,
Yalancı çıkma, yapmacıkla yürür işin.
Bir de vurursa yalanın açığa gider elden
315 Güven, utanırsın, güzün yılın en güzel,
Kızıl şarapları, bir yol bum buz kesilir,
Bir yol kavrulur ortalık, bozulur elde ayakta
Yaşamanın düzeni, dile sevdiğine sağlıklar,
320 Allak bullak olur gökler düşerse yatağa.
Allayıp pullamanın günüdür sevdiğini,
Bol bol biçersin sonradan ektiklerini.
Esirgeme elinden geleni yatağa düşende,
Durumu ağırlaşanda, gösterdiğin yakınlıkla
325 Alırsın gönlünü, ağlar görsün seni, öp onu.
Dökülsün yaşların kurumuş duduklarına,
Yalvar sesli sesli, adaklar ada sağlığına,

Uğurlu düşler gördüğünü söyle bu yolda.
Okusun, üflesin, bir koca karı getirt,
330 Odasını, yatağını, tütsülesin, koy elini
Onun titreyen eline, tütsü, yumurta sür,
Üfle kükürt dumanlarını, belirtisidir bunlar
Sağlığı yolundaki çabalarının;
Ortak olmuş bu yolla bir çokları ölenin
Bırakılarına, doğru değil aşırı düşkünlük,
İşi çığırından çıkarmak yatağa düşene..
335 Yemekten kesmek, acı içkiler, sevilmeyen
Nesnelerle onu sağıltmak senin işin değil,
Bırak anlayanlar yapsın onu..
Sanma yararlı olur boyuna koydan çıkarken
Yelkeni şişiren yeller açık denzilerde de.
340 Başlarken cılızdır sevgi, güçlenir alışmakla.
Sever, okşardın tosunken korktuğun boğayı,
Bir eşkin idi bu gün gölgesinde yattığın ağaç.
Bu çay da çelimsizdi baştan, büyümüş
Akan sularla ırmak olmuş dört bir yandan.
345 Alışsın sana sevdiğin, alışkanlık güçlüdür.
Kaçınma sıkıntıdan gönlünü çelmek için.
Görsün seni, duysun sesini boyuna.
Gece gündüz görsün yüzünü özlemişse seni
350 İnancın varsa sevildiğine, bir süre kaç,
Çeksin biraz ayrılığın acısını..
Dinlen, daha çok ürün verir dinlek tarla,
Kuru toprak emer gökten boşalan yağmuru.
İlimliydi *Phyllis Demophoon*'a karşı sevgide,
Yanından ayrılmazdı, tutuşmuş yüreği yelken
Açınca denize, *Penelopen* bilirdi bu incelikleri
355 Yanar yakınırdı yokluğundan *Ulixes*'in...
Kan ağlardı *Laonidas*, *Phylacides*'in ayrılığından.
Öyle uzun boylu ayrılmaya da gelmez, azalır acı,
Yeni sevgiler doğurur uzun süren ayrılıklar..
Menelaus yokken korkmuş *Helena* yalnız yatmaktan
360 Uyumuş konuğun sıcak koynunda geceleyin.
Koca şaşkın *Menelaus*, nereye gidiyorsun,

Evinde konuğunla baş başa bıraktın karını?
Azgın atmacaya güvenilir mi korkak güvercin?
Dağların kurduna mı bırakıyorsun kuzuyu?

365 Ne *Helena* suçludur, ne onunla yatan...

Sen yol açtın, kim yapar senin yaptığını,
Yer yaptın ikisinin birleşmesine.

Ne yapsın kadın, kocası yok, konuk ta öyle
Kırdan gelme değil, yalnız yatılmaz,

370 Korkar, bir de uzun sürmesi var ayrılığın.

Sevmiş *Atreus*'un oğlunu, suçu -yok *Helena*'nın
En yerinde işi yapmış erkekle, kişi olarak..

Ne bir yaban domuzu korkunç olur kudurunca,
Gözlerinden kıvılcımlar saçılan köpekler
Etlerini didik didik ederken,

375 Ne yavrularını emziren bir arslan,

Ne görmeden üstüne basılan yılan,

Kocasının koynunda oynasını yakalayan
Gözü dönen, kızan allak bullak olan,

Başı duman atan kadın gibi saldırır kılıçla,
Atar, atılır eline geçenle, benzer *Aonian*

380 Tanrısının boynuzlarıyla tos vuruşlarına.

Oynaş tutan kocasından öc almak için
Öldürtmüş çocuklarını taş yürekli *Medea*.

İşte böyle bir anadır şu gördüğün kırlangıç,
Bunun belirtisidir göğsündeki kan beneği.

385 Böyle bozuşur sevginin bağladığı karı koca.

Korkmalı, çekinmeli bundan anlayışlı kocalar.

Bir tek kadına bağlanın demek istemiyorum.

Tanrı korusun, olmaz bir kadınla mutluluk...

Aldatın, yalnız iyi becerin gönül çalmayı,

Karda gez izin görünmesin.

390 Yakışmaz erkeğe kadına karşı çalınlanma.

Başkasınca tanınacak gönderme verme

Sevdiğine, günlerin de bilinmesin el günce.

Belli bir yerde olmasın buluşmalar.

395 Göndermeden önce bir göz at yazdıklarına.

Yazılardan çok anlam çıkarır kadın.

Eş oklar atar, eş mızraklarla donanır *Venüs*.
Kadın yapmak ister kendine yapılanı.
Atreusoğlu sözünü tuttukça tutmuş karısı,
400 O yoldan çıkmış, kadın da baştan...
Duymuş neden kurtaramamış *Chryseis* kızını
Elindeki tutam tutam çiçekle, defneyle.
Duymuş *Briseis* kaçırılınca çekilen acıları,
Bu yüz­süz işin savaşı uzatışını.
405 Görmüş *Priamus*'un kızını, dün baskın çıkanın
Bugün tutsağı elinde tutsak oluşunu.
Bunları gördükten, duyduktan sonra sevmiş
Thyestes'in oğlunu, almış yatağına, işte
Böyle almış öcünü kocasından *Tyndaros* kızı,
Acı mı acı, öğrenilirse yaptıkların bütün
410 Gizliliğine karşılık çekinme, doğrula.
Ne yaltaklan, ne boyun eğ uysal ol.
Suçlu çıkar suçlu gibi görünen.
İrın kırın etme, bozma barışı arada,
Çok iş becerir olman gerek yatakta.
415 Bir çok koca karılar otları salık verir
Bana kalırsa yol açar ağulanmaya, doğru değil.
Katılır birbirine biberle ısırgan çigitleri,
Sarı şarabın içine, Tanrı kadın da istemez
Aranın açılmasını, hani şu yüce yerde,
420 *Eryxin* gölgeliklerinde oturan *Venüs*.
Alcathus'un kurduğu *Pelasg* kentinden
Gelen ak soğan, senin ektiğin kerevizler
Yumurta akı, Hyemettus balı, ucu sivri çam
Kozalaklarından damlayan sakız, al bunları
425 Eratonun istediği gibi bir büyücü olursun.
Oysa benim arabamı dağdan aşırmam gerek..
Gizle demiştim önceden sana suçlarını...
Karşıt yolu, kötü yönleri açıklayayım:
Bir yeğniklik, gülünç olma değil bu bence..
430 Gitmez gemi boyuna tek yönlü yelle.
Bir *Trakianın* *Boreas*'ı, doğunun *Euros*'u
İle gideriz, *Zephyros*'la, *Natus*'la dolar yelken...

Bak nesoy durmuş arabanın üstünde sürücü,
Bir bırakır, bir çeker eyler azgın atları.
435 Yaramaz bir takım seven kadınların işine
Çekingen, geniş yürekli olma, ılımlıdırlar
Sevgide, bir başka kadın görmeyince yüz
Çevirirler sevgililerinden, bıkkınlık verir
Bir çoklarına mutluluk içinde yaşamak.
Bilmek kolay değil tatlı günlerin değerini
Gönül uyarınca, söner gider en güçlü ocaklar
440 Odun koymayınca, örtünür külle korlar.
Biraz kükürt dökünce başlar yalımlanmaya,
Alır eski parlaklığını yeniden.
Sevmede de gevşeklik verir karşılıklı güven,
İğnelemek, kıskandırmak gerek sevgiyi,
445 Kadın kuşkulanınca ısınır, dirilir yüreği.
Sararır, solar görünce yan çizdiğini.
Ne çok mutludur, kadını yiyip tüketen,
Kendine bağlayan, bulunmaz ondan iyisi.
Ne mutludur kadının sesini, soluğunu kesen,
450 Sevilen, sesini duyan, sararıp eridiğini gören.
Benim saçımı yolsa kızan bir kadın eliyle,
Benim yüzüm olsa sevgili tırnaklarıyla
Dilim dilim, göz yaşlarıyla ıslanan.
Bana baksa yaşlı, kızgın gözlerle sevdiğim.
Yapamaz sensiz yaşamak istese de gene.
455 Sorarsan pek uzun sürmez, derim, bu acı,
Bu öfke, bu yakınmalar, dola ak boynuna
Kollarını, göğsüne bastır, kucakla,
Öpücükler kondur ağlarken, okşa onu,
Güldürür bu yolda Venüs ağlayanları bir gün.
460 Sevinç gelir, öfkeler gider aranızdan...
Kadın kızar köpürür, gözü kanlanır, aldırma,
Kucakla götür yatağa, sevişmenin günüdür.
Bırakılır savutlar, başlar tatlı anlaşmalar.
İnan bana, tatlılığın ocağıdır orası...
465 Bak güvercinler döğüşür, gagalaşır, sevişir,
Mırıltılar çıkarır, oynasır okşarlar birbirlerini...

Düzensiz, gelişi güzel bir yığındı evren,
Başlangıçta, ne yıldızlı gök, ne karalar,
Ne denizler birbirinden ayrılmıştı.

Gökler, yerler, yerden çıkan sular iç içe
Girmiş, kaynaşmış bir yumaktı.

470 Bu biçimsiz yığından ayrılmış, doğmuş
Evrenin kesimleri, ormanları yabanlar,
Gökleri kuşlar kaplamış, yer almış
Akışan sularda balıklar.

Boş kırlarda dolaşıp duruyordu kişi-soyu.
Çok güçlü, dayanıklı yaratılıştaydı kişiler.

475 Ormanlar ev, otlar besin, yapraklar yataktı.
Çağlarca tanımazdı kimse kimseyi.

Azgin bir sevişme duygusu uyanmış, getirmiş
Bir araya kadınla erkeği, dendiğine göre.
Öğretmensiz öğrenmişler sevişmeyi birbiriyle.

480 *Venüs* kendiliğinden göstermiş bu yolu:

Kuş tanır sevip birleşeceği dişiyi,
Suların ortasında bulur balık eşini,
Geyik geyiği arar, yılan yılanla birleşir.
Köpek köpekle görür işini,

485 Koç koyuna biner, atlar ineğe boğa.

Kıvrık burunlu keçi keçiyi dölle,
Onu çeker içi, yarar geçer ırmakları, yanan,
Kızıgan kısıraklar, birleşmek için koşar,
Gider uzaklarda duran aygırların ardından.

490 Sen daha onultucu araçlar bul, kadının
Öfkesini gidermek, kendini sevdirmek için.

Ne yararlıdır bilsen *Machaon*'un yaptığı
İçimlikler, sıvılar, yeniden canlar verir
Yıkılıp gidenlere, açar gönüllerini.

Ben böyle çağırırken türkümü birden
Çıkageldi *Apollo*, altın yaldızlı bir kaval
Oynatıp duruyordu parmaklarının arasında.

495 Defne tutuyordu bir elinde, çevrelemiş
Kutsal saçlarını defneden başlığı,
Bir yalvaç görünümü vardı onda, dediki bana:

Sen ey sevgi öğretmeni, al getir öğrencini
Tapınağıma, bir yazı vardır orada kutlu,
Bilinir bütün yeryüzünce, söylenir.

500 “Kendini bil” der bütün kişilere..
İş becerir sevgi yolunda kendini bilen.
Kendi gücüyle görür bütün işleri.
Bilsin değerini kime güzellik vermişse doğa.
Kimin ak, ıslıl ıslıl derisi, göğsü, omuzları
Varsa açık dursun, gösterson kendini boyuna..

505 Susmasın gittiği yerde tatlı konuşan,
Türkü söylesin sesi güzel olan,
İçmesini bilen içsin, toplantının tadını
Kaçırmamasın çenesi düşük, sözü çekilmez.
Okumasın yazdıklarını, türkülerinin tadı
Tuzu olmayan bir ozan, bozmasın şöleni.
Böyle kurmuş düzeni *Phoebus*, git yolundan.

510 Şaşmaz, ölçülü sözler çıkar kutlu ağzından.
Dönüyorum gene eski konuya: kazanır uslu
Uslu seven, öğütlerime tıpatıp uyan.
Güven olmaz ekilen ekinlere karşılık
Tarlanın bol bol ürün vereceğine.

İnanma esen yellerin yelkenlere boyuna
515 Yardım edeceğine, az güler, çok çeker seven...
Çok acı çekmeyi göze almalı sevenler.
Athos’un tavşanı, *Hybla*’nın arısı çoktur,
Koyu zeytinleri *Pallas* ağacında,
Deniz kıyısında midyeler sayısız,
Sevgide de sonsuz, tükenmez acılar...

520 Ağuludur sevginin acı veren okları..
Evde yok dedirtir sevdiğini görmeye gitsen,
İnanacaksın, yanıltıyor beni gözlerim,
Diyeceksin, evde olsa da, kapalı bulursun kapıyı
Çağrıldığın geceler bile, katlan, bekle,

525 Yat çamurlar içinde, belki gelir saygısız
Bir yanaşma, nedir yaptığın kapımızda der.
Gül yüzüne o taş yürekli yanaşmanın, çıkar
Serp kapısına başına sardığın gülleri,

Çağrılırsan girersin, kovulunca gidersin.
530 Can sıkılmaz gönül işlerinde içi duru olan.
Kovmuyor, neden böyle yapıyor demelisin,
Yerli yerinde olmaz boyuna gönül işleri,
Aldırma kadının çıkışmasına, acı sözüne,
Darılma, öp güzelim ayaklarını, sakınma.
535 Neden uğraşırım bu önemsiz işlerle, daha
Büyük sorunlar üzerinde çalışmalıyım.
Şimdi büyük bir konuyu almışım ele;
Dinleyin işlesin yüreğinize türküm:
Yokuştur, erdeme götürür bu dik yol.
Kolay değil işimiz katlanmalı güçlüklerle..
Bir de ortak çıkıverir karşına katlan,
Katlanan kazanır, giyer başarının başlığını..
540 Başarmış olarak girersin *Juppiter*'in
Yüce tapınağına, inan bana, düşünme,
Öğüt verecek başkasını, sağlamdır sözlerim
Peleas dağının meşesi gibidir öğütlerim, yoktur daha
İyisi öğütlerimden, yoktur daha güzeli..
Katlan kırıştırıyorsa sevdiğin biriyle,
El sürme yazılarına, varsın öyle olsun,
Bırak onu gönlünün uyarınca..
545 Açık yürekli kocalar kadınları bağlar.
Yoksa yapar yapacağını uyurken kocası,
İçinde yer etmeye görsün kadının bir kez...
Yapamam, göz yumamam sana yap dediklerime.
Nee! sevdiğime birisi kaş göz edecek açıkça,
550 Ben de katlanayım, çıldırmayayım, öyle mi?
Bir düşün eloğlu onu öpecek, yok yok, olamaz,
Ben dayanamam öpüşmenin böylesine,
Pek yırtıcı kılmış beni bu konuda sevgi..
Çok yıkım görmüşüm bu yanlış işlerden.
Neler gelmiş başıma, yaya kalmış böyleleri.
555 Bilmemek daha iyi bunları, bilme bırak,
Gizli aldatsın aldatacaksa seni sevdiğin.
Yoksa alır yüz­süz­lüğü büsbütün ele..
Ey delikanlı kolla kendini, iyi düşün taşın

Sevgilini seçmede, tuzaga düşürür seni kadın,
Balık avlar bulanık suda, yürütür işini..
Cana can katar sevgi gönüller bir olunca,
560 Çıkarır tadını alinyazısının sevişenler,
Ayrılmazlar yıkım içinde bile..
Neler olmamış gök yüzünde neler, söylenir,
Mars'la suçüstü yakalanmış *Venüs*..
O korkunç *Mars* baba süklüm püklüm olmuş,
Venüs'ün sevgisi karşısında boyun eğmiş
Sevgiye, korku salan, savaş yöneten yiğit.
565 Bütün Tanrıçalardan gönlü yumuşak *Venüs*
Gradius'un yakarışlarına ne duygusuz,
Ne de toyca davrandı..
Ne çok eğlendi, ne alaylar etti kocasının
Eğri bacaklarıyla, demir döven, ocakta
Taş kesilen, çatlak çatlak elleriyle..
Ne de güzel olurdu *Vulcanus*'la eğlenirken
570 Alım çalım katardı güzelliğine alayları.
Bir de gizlenmeye yeltenmişler tutulunca,
Utanmışlar yaptıklarından boşu boşuna.
Taş yürekli güneş olur mu gizlisi mizlisi?
Göstermiş *Vulcanus*'a karısının yaptıklarını.
575 İçi kara güneş, sussa, karşılığını beklese
Venüs'ten ne olurdu, yapardı gönlünü,
Neler vermezdi ona neler..
Çeviriverdi çok ince, görünmez bir ağla
Suçluların yatağını, gitmiş gibi göründü
Lemnos'a, o gider gitmez buluşmuş sevgililer.
580 Çırlı çıplak buldular ağ içinde kendilerini.
Birden çağırmış bütün Tanrıları *Vulcanus*,
Görülecek bir oyun onlara bu.
Güçlkle tutuyordu göz yaşlarını *Venüs*
Alaycıların önünde, ne yüzlerini ne de
Çıplak yerlerinin bir yanını olsun elleriyle
585 Örtbildiler, gülmüş Tanrılardan biri:
“Ey gidi koca *Mars* bana bırak yerini
Ağır geliyorsa bağlar sana” deyiverdi.

Dayanamamış *Neptunus* yakarışlarına, çözmüş
İkisinin de bağlarını, salıvermiş.

Mars Trakia'ya gitmiş, *Venüs Paphos*'a çekilmiş.

Ne geçti eline ey *Vulcanus*, vurdun gizleri

590 Açığa da, şimdi açıkça görüyorlar işlerini,
Yok artık utanacak bir yanları...

Unutma bu delice işleri, tut gözünün önünde,
Yoksa başını taşlara çalarsın sonunda.

Başına gelenleri bildiğinden yasak etmiş
Başkalarına tuzak kurmayı *Venüs*, gör...

595 Bırak artık sen de bunları, tuzak kurma
Sevdiğini sevene, alma gizli yazıları, açma.

Avlanmaktır en iyisi kocalar için, bırak

Tuzağı demirciler yapsın, yalımla suyu

Birleştirenler, bırak onlara yakışır bu..

Gene dönüyorum anlattıklarım:

600 Ne yasalarca yasaklanır, ne de iş açar başa.

Eğlenmiyoruz evli kadınlarla da..

Kim açığa vurabilir *Ceres*'in gizlerini,

Kim gösterebilir ellere *Samothrace*'de yapılan

Büyük töreni, büyük bir erdem değil susmak,

Oysa pek ağır bir suçtur gizlerini söylemek,

605 Boşuna didinir ağaçtan almak için yemişleri

Boşboğaz *Tantalus*, ocak yakmaya kalkar suda.

Cytherea gizlerim açıklanmasın, demiş.

Bir düşün varamaz onun yanına düşük çeneli.

Örtülmüş, sım sıkı kapanmamış *Venüs*'ün gizleri,

610 Çalgılarla yaymıyoruz ortalığa gene de.

İçimizde saklanması gereğince bu.

Evet aramızda gizli tutulmaları isteniyor.

Venüs bile utanır, örtmek isterdi şurasını

Burasını elleriyle açılmadan örtüleri.

615 Ancak hayvanlar birleşir ortalıkta,

Utanır görünce kızlar, çevirir başını..

Oysa biz kapalı, bir yatakla görürüz işimizi.

Gizleniriz, örtünürüz utancımızdan.

Pek karanlığı sevmesek bile biraz buğulu

- 620 Aydınlığı, yarı karanlığı ararız.
Bizi güneşten, yağmurdan koruyan tuğla
Bulunmadan önce meşeler barınağımız,
Olmuş, oyukları, kovukları seçmişiz
Birleşmek için, bir utanma duygusu varmış
Kişi-soyunun ilkinde bile, sıkılırmış.
- 625 Bu gün gece yaptıklarımızı gündüz söyler,
Çekeriz boyuna bu gevezeliğin acısını.
Nerede olursan ol dilini tut, söyleme
Kadınla olan işlerini, onun üstüne bildiğini.
Gösterir kimi parmakla yolda kadını,
Benimle kaldın dün gece sen, derse
Güven olur mu böyle birine, doğru mu bu,
- 630 Yanına gelen bir kadının dile düşmesi,
Utanıp sıkılması, kötü duruma gelmesi?
Dahası var: bir takımı yalanlar uydurur,
Yatmış gibi gösterir kendini kadınlarla,
Kötüye çıkarır adını, dile düşürür
Kılına bile dokunamadığı kadını..
Vız gelir kadına böyle dedikodular, yalnız
- 635 Çıkar taş yürekli harem ağasının biri
Kapar kapıyı sürgü üstüne sürgü vurur,
Tıkar kadınları içeri, ne işe yarar bu da,
Geçilir mi önüne o aşağılık dedikoduların?
Biz gözümüz gibi saklar, sakınırsız sevgimizi,
- 640 İn cin duymaz, açmayız gizlerimizi, susarız.
Sakın, vurma kadının yanlığını yüzüne,
Kazanır bu eksiklikleri görmeyen çokları.
Vurmamış bir kez bile yüzüne *Andromeda*'nın
Esmer oluşunu uçan, ayakları kanatlı yiğit.
- 645 Biçimsiz gelirdi çoklarına *Andromache*'in yapısı,
Bir *Hector* söylerdi onu beğendiğini..
Alış, beğenilmez olana da alış..
Gün gün yumuşar katı ne varsa,
Doğarken oldukça ürkektir sevgi,
Aşılanan ağaçta büyüyen eşkine bir bak
- 650 İnce bir yel bile koparır, kırar onu.

Bir katılanmaya görsün dayanır ne denli
Güçlü esse de yeller, oynamaz kılı bile.
Sonra donanır olgun yemişlerle ağaç...
Günler siler, götürür gövdenin eksiklerini,
Bir çağ gelir beğenilir; çekilmez ne varsa...
655 Kaçar boğadan ilkin genç danalar, sonradan
Alışır, gider tiksini, gelir yola...
Yumuşatmak, gidermek gerek güzel sözlerle
Kadının güzel olmayan yönlerini.
Esmer deyin *Illyria* mercimeği gibi karasına,
Benzet gözü saçları *Venüs*'e, kızıl saçlıyı
660 *Minerva*'ya, ince, uzun boyluyu fidana.
Cana yakın bul iri kıyımlısını,
Güzel deyiver, öv güzel olmayan yanını,
Yaşını sorma, araştırma doğum yılını pek,
Öğrenme hangi *Consul*'un gününde doğduğunu.
Bırak bu sayım işini *Censor* yapsın.
665 Dökülmüş olsa da gençliğinin çiçekleri,
Gelip çatsa en kötü çağ; güz, bitse yaz,
Görme saçlarına düşen akları,
Ne yaş, ne de bunlar önemli sevilence.
Daha nice ürünler verir tarla işlemesini bil.
Sevin, sevilin gençlik elden gitmeden,
670 Sessiz gelir yaşlılık, büker belini, sev.
Ya kürek çek açıl denize, ya sapanı al toprağı
Yar evlek evlek, ya takın okları,
Al mızrağı savaş, ya sev, gönül ver güzele..
Bir başka savaştır bu da, neler vermez sana.
675 Unutma, kadının yaşlısı anlar gönül işinden haa..
Denemeler yetiştirir iş bilenleri.
Süslenir püslenir siler yılların izini
Geçkin kadın, becerir süsü, genç görünür,
Bin bir incelik, güzellik koyar ortaya.
680 Gönül tadı çıkarmadır onlarca sevişme,
Bir başlayagör oynaşmaya, ne tutkuludur
Anlarsın, birlikte çıkarır sevişmenin tadını,
Birlikte boşalır erkek de, kadın da.

Ben de sevmem sarmaş dolaş olmayı,
Yürek oynatmayı, birlikte gelmezse bel.
Çocuk sevişmesi bu, açmaz benim içimi.

685 Tiksinirim sevişirken armağan verir gibi
Davranan, bunu bir görev sayan, üstten bakan
Kadından, istemem tadı duygusu görev kokanı..
Kadın için görev değil bu bence, yaşamadır.

Deli eder beni ezdikçe kadın iniltileri,
690 Binince, sıkınca, sıkıştırınca yalvarışları.
Bayılırm severken bakmaya kadının, dönen,
Dolunan gözlerine doyasıya.
Biterim sokuldukça kendini vermeyişine, birden...
Vermez tadın iyisini doğa ergenlik çağlarında,
Yedi yaşından sonra başlar olgunlaşmaya
Sevme, sevişme, birleşme duyguları.

695 Varsın yeni çekilmiş içkiler içsin evlenenler,
Ben eskisini severim, *Consul*'ler çağından kalma.
Kolay kolay bükülmez, kırılmaz eski çınar,
Batar çıplak ayaklara yeni biçilen çayır.

Tutar mı *Helena*'nın yerini *Hermione*,

700 Anasından güzel denir mi *Gorge*'ye?

Katlanan kazanır kadınla sevişmede

Sonunda çıkarır tadını bol bol, güzelce.

Bak, işinin eridir yatak birleşenleri sarmada.

Kapa odanın kapısını, dışarda kal ey *Musa*

Sensiz de bilirler güzel konuşmasını.

705 Boş durmasın sol elin iki gönül bir olunca

Yatakta, çok iş becerir parmaklar, yerinde,

Sevişme, birleşme diye can attırır kadına

Gizliden gizliye parmak uçları.

Böyle başlamış sevişmeye *Andromache* ile

Yiğitler yiğiti *Hector*,

710 Yalnız savaşta göstermedi, işbilir olduğunu.

Böyle yapmış büyük *Achilleus* da tutsak,

Lyrnesos'lu *Briseis*'e, savaş dönüşünde

Yorgun argın yumuşak yatağa düştüğünde, demiş:

Dokunur musun bu ellere *Briseis* gelsem yanına,

Phrygia’nın kaniyla bulanan bu ellere?

715 Acımak, üzölmek bilmezsin, sevinirsin,
O güzel boyunu posunu okşayan,
Başarılar kazanan ellerden,
İnan bana, içmekle tadı çıkmaz sevginin,
Yok yok, adım adım suyunca suyunca olur.

Bir yol çıkar tadını, okşa kadını inceden,
Uyansın, dişilik damarı kabarsın, bırak
720 Düşünme artık karşı koyar, utanır, diye.
Görürsün ısııl ısııl yanar, dolunan gözler
Suların üzerinde yansıyan güneş ışınlarınca.
İnler, sarılır, ısırır, acıtır, bırakmaz seni,
İniltiler, tatlı sözler dökölür ağzından.

725 Sevişmede ne sen aşırı git, geç kadını,
Ne de kadın bastırsın, üstün gelsin sana.
Başbaşa varmak gerek amaca, böyle çıkar tadı.
Bir erkek alta düşer, bir kadın
Doyum olmaz tadına bunun.

Bir ikinci koşu başlar burada, sevişmede;
730 Sürdüreyim dersin işin tadını kaçırma
Yenile, şıpsak bir daha yapıver yaptığını.
Korkulur bir yanı yoksa durmanın çekinme,
Sarıl bindiğın atın koşumlarına dörtnala sür.
Bitmiş burada yazım: sevimli gençler gelin
Bana hurma dalları getirin, başlık yapın
Güzel kokulu mersinlerden başıma koyun.

735 Sayrılarını sağıltan öğretiyi kuran *Podalirius*,
Mızrak atışta, yiğitlikte *Aeacides*,
İyi düşüncede *Nestor*, biliciler başı *Calchas*,
Ok atışında *Telamonoğlu*, savaş arabası sürmede
Automedon neyse ben de oyum gönöl işlerinde.
Ululayın, yalvaç görün beni sevenler, övün,

740 Övündürün, söyleyin türkülerimi, yayın,
Duyulsun adım bütün yeryüzünde.
Savutlar verdim size, vermişti hani onları
Vulcanus da *Achilleus*’a,
Benim verdiklerimle başarılar kazanın, yenin,

Verdiğim mızrakla bir *Amazon*'u alt eden kimse

Yazsın ele geçirdiğinin üstüne:

Ovidius Naso'dur öğretmenimiz...

745 Bakın güzel kadınlar sarmış çevremi,
Bir öğrenecekleri var benden, ey kadınlar
Sizin için olacak gelecek yazılarım, sizin...

KADINLARA ÖĞÜTLER

Mızraklar vermişim *Danaos*'lara; savaşsınlar
Amazon'larla korkusuz, *Penthesilea*'nın ulusu.

Denktir iki yanın da gücü bu savaşta.

Üstün gelir kimin elinden tutarsa *Dione*,

Kime yardım ederse bütün evreni dolaşan

Kanatlı çocuğu, oysa doğru değildir savaşması

5 Oklarla donanmışların eli boş kadınlarla.

Utanç verir erkeklere böyle üstünlük.

Çıkar biri derse bana: doğru değil yaptığın,

Ağu veriyorsun yılanlara, azgın kurda

Bırakıyorsun kuzuyu, olmaz böyle iş.

Ya, yerinde mi bir kaçının suçunu tümüne yükleme?

10 Ancak kendi suçunun karşılığını görmeli kadın.

Nelere katlanmış genç *Atreus*, *Helena* için,

Yüklenmiş kız kardeşinin suçunu, neler çekmiş.

Sürülmüş *Styx*'e atlarıyla, görmüş göreceğini

Oicleus oğlu, *Talaion* kızı *Eriphyla* yüzünden,

15 Oysa bir de görün *Penelope*'yi, beklemiş durmuş

On yıl ülke ülke dolaşan, on yıl savaşan kocasını.

Kıymış tatlı canına *Phylacides*'in kızı,

Girmiş kara toprağa kocasının ardından.

Can vermiş *Admetus*'un yoluna karısı *Alcestis*.

20 Şimdi kocası yaşıyor ölen karısı yerine.

Al beni de *Papaneus*, bir yanalım, karışsın

Küllerimiz, böyle söylemiş atmış kendini

Yanan odunların içine *Íphigeneia*'nın kızı..

Bir kadının adını taşır erdem denen *Ares*.

En yakışanı budur kadın soyuna, şaşılmasın.

25 Böyle yücelere değildir öğütlerim.

Küçük yelkenle yürür yel esince gemiciğim.

Benden sevişme öğrenilir, saçmalık değil.

Öğretim, en güzel sevilme yoludur kadın için.

Kurtulamaz sevgi okundan, yalımından kadın,

30 Beceremez bunu, az işler erkeğe sevgi okları,

Öyle görünüyor, erkek aldatır, güzel kadın değil.

Anlarsın pek azı suç işler bu türden, bir düşün.

Ioson aldatmış ana olunca *Medea*'yı bırakmış,

Bir başka kadın almış yatağına..

35 Sen suçlusun *Theseus*, yem olmuşsa *Ariadna*,

Bıraktın, gittin onu bilinmez yerlerde.

Sor soruştur, neden *Phyllis* inmiş deniz kıyısına

Dokuz kez, dağlar taşlar ağlamış ona..

Arı yürekli geçinen bir konuk yüzünden

40 Kılıçla kıymış canına *Elissa*, gencecik.

Nedendir yıkımınız sevenler, söyleyim,

Bilmiyorsunuz yolunu sevmenin, sevilmenin,

Sevgiyi soysuzlaştıranı, bilmiyorsunuz.

Evet, gene bilmiyecektiler *Cytherea* Tanrıçası

Gelip karşıma sevgiyi öğret, demese bana.

45 O gün ne yapar bu zavallı, acınır kadınlar,

Oklarla donanmış erkeklerin önünde,

Eli kolu bağlı, sordu benden bunları.

Pek becerikli kıldın erkekleri iki yazınla,

Artık yetiştir, dedi, bu alanda kadınları da.

İlkin yergiler yağdırmış durmuş bir ozan

50 *Therapnae*'nin kavalı üstüne, sonra övmüş onu.

İyi bilirim seni, incitme, sakın kadınları.

İyi düşünceler beslerler sana yaşadıkça,

Görürsün, bunları söyledi, sonra başlığından

Bir mersin yaprağı, bir de çiğit verdi bana.

55 Anladım Tanrıça'nın katındayım alırken onları.

Pırıl pırıl ıdı gökler, kurtulmuş sandım

Yüreğim bir ağırlıktan, dinleyin sözlerimi,
Yazma gücü vermiş Tanrıça, genç kadınlar:
Töreye uygun, yüz kızartmaz sözlerdir bunlar.
Düşünün bugünden gelecek yaşlılığı,
60 Boşuna geçmez, yitmez günleriniz..
Sevin, sevin, esenlenin gençliğinizde,
Eğlenin, sularca yıllar akıp gidiyor..
Dönmez bir daha geri akan, giden sular,
Geri gelmez geçen günler, yaşantılar, gelmez.
65 Bilin değerini gençliğin, bulunmaz bir daha.
Tutmaz gidenin yerini gelen, aratır gün gün.
Ne güzeldi gördüğüm kuru, yapraksız ağaç,
Bir gün başlık yapmıştım bu dikenli daldan...
Gün gelir kapanır kapılar sevenlere,
70 Kocalır, acılar içinde kalırsın bumbuz
Gecelerini yapayalnız geçirir, döğünürsün.
Kırmaz kapını delikanlılar geceleyin,
Serpili güller bulamazsın eşğinde gündüzün.
Yazık, kırışıklar yüzünde gözünde, ne erken,
Ne allığı, ne tatlı parıltısı kalır dudağının.
75 Ak düşer saçına, gençken de vardı der, andıçersin.
Bakarsın birden ağarıvermiş bütün saçların..
Yılan gömlek değiştirende gençleşir sanılır
Geyik boynuzları düşende, oysa nerde,
Geri veren yok yılların bizden aldığını.
80 Solar, düşer gününde koparılmayan çiçek.
Çocuk doğurmakla yıpranır, kısalır gençlik,
Çok işlenen, ürün veren tarla da yorulur ya.
Utanılır iş değil *Luna* için sevişmek *Latmus*'da
Endymion'la, göz alıcı bir başarı sayılmaz
Ey *Cephalos* senin için *Aurora*.
85 Bir yana bırakalım *Venus*'ün sevdiği *Adonis*'i,
Peki nereden getirmiş *Harmonia* ile *Aeneas*'ı?
Ölümlü kadınlar bakın Tanrıçaların yaptığına
Yüz çevirmeyin erkeklerden, verin istediklerini.
Neyiniz eksilir, aldatılsanız bile onlarca?
90 Ne alır götürür sizden bin kez

Yapsalar bunu, neyiniz azalır, biter? -

Kıvılcımlar çıkarır taştan çelik, taş yarılır,

Çelik ısıldar gene kalır nesi varsa.

Isıldak ısıldağı tutuşturur ışığı eksilir mi?

Kim ister denizde ıslanmayı, kaçınır kurumadan?

95 Hangi erkek der: bana gerekmez kadın?

Bilir mi tadını bu içkiden içmeyen, söyle?

Korkma, iş açmaz başına öğütlerim,

Dokunmaz sözlerim güzelliğinize, yıkmaz sizi.

Büyük yelkenler gerek engine açılmada,

100 İnceden esen yellerle çıkılır koydan.

Sevgiden başlayacağım ilkin, bir asmalık

Daha verimli olur iyi bakılırsa,

İyi ekin verir güzel işlenen tarla.

Tanrı vergisidir güzel bir yüz, övünebilen

Kaç kadın vardır bununla, dersin?

Yoksundur çoğu bu tanrılık veriden.

105 Bakılan yüz güzelleşir, bozulur bakımsızı

İda'nın Tanrıçasına benzese bile..

Aldırmazmış güzelliğe eski çağın kadını,

Kocanın kaba sabalığından bu.

Kalın giysiler kuşanırdı *Andromache*,

110 Şaşılmasın, kaba bir er değil miydi kocası da?

Neden süslensin püslensin *Aias*'ın karısı

Yedi öküz derisi giyen kocaya mı beğenilecek?

Eskiden alımlı çalımlı değilmiş giyim kuşam,

Altın çağdır Roma'nın, varlıklıdır, egemendir

115 Yeryüzünün, neyken ne oldu *Capitol*, baksana..

Bir düşün başka bir *Juppiter*'in olduğunu da,

Yüce bir yapıdır, içindeki kurultaya yakışan,

Oysa samandan yapılmıştı *Tatius* çağında.

Phoebus'un, paşaların ünüyle pırıl pırıl

Olan bu konağın yeri, eski *Palatin* tepesi

120 Otlığından başka neydi araba çeken öküzlerin?

Başkaları çeksin özlemini geçen yılların,

Övünç duyar, bu çağda doğmakla kıvanırım ben.

Topraktan altın çıkarıldığından değil,

Uzak kıyılardan inci getirildiğinden değil,
125 Kentte yapılan yapılara taşınan mermerler
Yüzünden alçalan dağlar için değil,
Denizlerin koyu, mavi taşmasını önleyen
Kocaman dalgakıranlar yüzünden değil,
Süslenmenin, yaşamının, günü gün etmenin
Değerini bildiğinden, atalardan kalan
Kabalıktan kurtulma çağı oluşundan
Severim çağımızı, inciler takınmayın
Kulaklarınıza, değeri yüksek soydan çok
130 Dolaşmayın yağız hintlilerin topladığı
İncilerle süslenip püslenip, dolaşmayın
Tepeden tırnağa altın işlemeler giyerek,
Kaçınırsınız sizden çokluk biz erkekler.
Arı duru olmayı severiz, dağınık olmasın
Saçlarınız yeter, bozar iyi yapılmamış saç
Güzelliği, ne de olsa bozar.
135 Bir tek yolu yoktur ya saç yapmanın,
Kadın bakmalı gözgüye, seçmeli en yakışanını.
Ortadan ayırsın saçını uzun yüzlüler,
Atsın iki yana, onlara böylesi gider.
Böyleydi *Laodamia*'nın saç yapısı da.
Tepenin üstünde top olsun saçı yuvarlak
Yüzlülerin, kulaklar açıkta kalsın biraz,
140 En uygunu budur onlar için.
Büklüm büklüm omuzlara dökmek de var saçı..
Böyle yapardı *Phoebus* kaval çalarken,
Yumak yaparmış arkasında saçlarını *Diana*
Bir başka biçim de budur saç düzeltmede.
Avlanırken, yaban vururken yaparmış bunu.
145 Büklüm büklüm saç yaraşır bir takım başlara.
Cyllene kaplumbağası gibi yassı saç yakışır
Bir takımına, yumak yumak olanı değil..
Kıvrım kıvrım dalgaları andıranı yakışır.
150 Bir getir göz önüne *Hybla*'nın bal arılarını,
Alpın yabanlarını, sayısızdır onlar gibi
Saç yapış biçimleri de, türleri de,

Gün gün çıkar bir yenisi katılır eskisine.
Sevilir ovarılmamış saçın kimi, dünden kalmış
Sanılır, az önce yapılmış oysa, bozuk düzen.
155 Olasıyadır bu işler biraz da, böyle görmüş
Aldığı ilde *İole*'nin saçlarını *Alceus*,
İşte budur benim sevdiğim, demiş..
Böyleydi *Satyr*'ler içinde bırakılan *Ariadna*'nın
Saçları, *Bacchus* bulmuş onu almış arabasına
“Hoy hoy!” çığlıkları arasında..
160 Süsler sizi doğa, araçlar verir onarmak için
Gün gün tükenen güzelliklerinizi, bilseniz.
Erkekler öyle miyiz ya, döker saçlarımızı yıllar
Boreas'ın ağaç yapraklarını döküşünce..
Kadın giderir aklığını *Germania* otuyla,
Daha güzel, yapmacık bir boya verir saçlarına..
165 Daha sık, daha güzel saçlar satın alırlar,
Altın verir onarırlar dökülen saçlarını..
Gördüm *Hercules*'in, *Musa*'ların gözü önünde
Sakinmadan satın alınışını saçların açıkça.
Ne diyeyim kadın giyim kuşamı üstüne?
Ne altın işlemeli dokumalardan söz açarım
170 Ne iki kez al *Tyr* boyasına batmış yünlülerden,
Bugün çok ucuz, güzel dokumalar dururken
Anlamam bütün varlığın sırtta verilişinden..
İşte demir özü, bulutsuz gök ıslıl ıslıl boyalı
Yağmur getirmeyince ılık güney yelleri..
175 İşte sana *Phrixus* ile *Hellen*'in kaçarken
İon'un tuzagından büründüğü boya, söylemiştim.
İşte sulara özenen, suyun adını alan
Nympha'ların güvendiği, büründüğü boya..
Safrana benzer, *Aurora*'nın atları koşarken
180 Gün açımında büründüğü söylenen boya..
Biri *Paphos* mersinlerini andırır bunların
Biri *Amethystos*'un erguvan boyası taşını,
Kimi de ak gülleri, *Trakya* turnalarını...
Ne *Amaryllis*'in kestane yeşili, ne badem boyası
Yabana atılır, balmumu bile ad olmuş dokumalara...

185 Bir gelmeye görsün yazbaşı, toprak ana
Ne boyalar döker ortaya türlü türlü,
Bitsin uyuşuk kara kış, dallar tomursun da gör...
Verirsin istediğin boyayı yün dokumalara
Seçmeye bak sen,
Gitmez değme kadına değme boya,
Kara yağızlara aklar yaraşır,
İyi gider *Briseis*'e karalar,
190 Kara boyalı giyeleri vardı kaçırıldığında.
Aklar giyerdi *Cepheis*, yağıza ak gittiğinden.
Ne yakışmıştı ona aklar *Seriphos*'a varınca.
Bir konuyu daha açıklayayım burada:
Teke gibi kokmasın koltuk altlarınız pis pis,
Kıl olmasın bacaklarınızda diken diken,
195 Ne Kafkasyanın yontulmamış kızlarına,
Ne de *Mysis*'in *Caicus* çayından içenedir sözüm.
Yeri değilse de söyleyim gene: bozulmasın,
Kararmasın dişleriniz, iyi bakın onlara.
Yıkar mısın ağzını gün açınca arı sularla?
200 Bilirsin arınmanın, al al olmanın, pırl pırl
Parlamanın, kaşın yoksa yapmanın yolunu,
Yanaktan kırışık gidermeyi, gençleşmeyi bilirsin.
Ütanma oğ gözlerini, ince kömürle, ıslıl ıslıl olsun,
Cydmus kıyısında biten safranla yıka, parlatsın.
205 Bir yazı yazmışım güzelliğiniz üstüne, bu yollu.
Büyük emekler vermişim bu ufak yazıya,
Göstermişim göçen güzellikleri onarma yolunu.
Yararlıdır size öğütlerim, yazılarım,
Yardım eder size, eksik olmasın masanızdan.
210 Onda bulur güzelleşme yolunu seven, sevilen.
Dolaşmasın kullandığınız kaplar ortada,
Görmesin sevdiğiniz erkek, gizleyin..
Kim iğrenmez görünce ılık ılık aktığını
Yüzünüze sürülen yağların göğsünüzden?
Kim tiksizmez *Osyp*'ten, *Atina*'dan da gönderilse,
Kim iğrenmez arınmamış kuyruk yağından?
215 Sakının birinin yanında yağ sürünmekten..

Diş yıkamak, parlatmaktan, beğenilmez bunlar,
Çoğaltır gerçi güzelliği, iğrenti verir sevilen
Birçok nesneler yapılırken,

Myro'nun göz kamaştıran ünlü heykelleri

220 Birer kaya yığınıydı yapılmadan önce..

Eritmek gerekir altını yüzük yaparken,
Bu güzel giyekler kirli yapağıydı eskiden.
Bir yığın taştı ıslak saçlarının

Suyunu sıkan, çıplak Venus, şu ünlü yapıt... (1)

225 Yatıyor sanalım sizi süslenirken, görmiyelim

Bitsin işiniz, eksisiniz öyle geçin karşımıza.

Gerekli mi neden kar gibi olduğunu bilmem?

Kapa odanın kapısını, çıkma karşıma eksik,

Bilmiyelim birçok işlerinizi, soğuruz

230 Sizden yerli yerinde, derli toplu olmazsanız.

Bir bak tiyatronun üstünde ışıldayan süslere,

Donatılara, ağaca işlenmiş yaldız onlar gerçi.

Süslenin püslenin erkek olmıyan bir yerde.

Elin günün önünde, toplulukta sakının bundan.

235 Kaçınma, sevdiğinin önünde tara saçını,

İstemem, varsın dağılsın, dökülsün omzundan.

Kızma, tadını kaçırma saçların yapılırken,

Kalkışma ikide bir yapılan saçını bozmaya..

Korkmasın senden saçlarını yapan, kızma,

240 Yırtarsın yüzünü tırnaklarınla, iğne batar

Koluna, kaçar baş yapan kız hanımından, böyle.

Bulaşır saçına gözyaşı, iğnenin çıkardığı kan.

Gözcü dicsin oda kapısına saçı güzel olmayan,

Bizden iyilerin yanında ovarsın saçlarını (2).

245 Bir gün görmeye gitmiştim kızın birini, birden

Geldiğimi bildirince, şaşırmış yanlış

Geçirmiş başına takma saçını, evlerden dışarı,

Part kızlarının başına gelsin bu gülünç iş...

(1) Venüs'ün bu heykeli günümüze değin kalmamıştır.

(2) Bizden iyiler : Lâtince, Bona Dea karşılığı olarak kullandık, Anadoluda gizli güçlere, cinlere adlarını anmadan böyle denir.

Ne denli acıysa bir koyunu elsiz ayaksız,
Bir ovayı solmuş, ağacı yapraksız görmek
250 Onun gibidir bir başın saçsız da, acıdır.
Ne *Semele* içindir öğütlerim, ne *Leda*,
Ne boğanın yalandan kaçırdığı *Sidonía*,
Ne troyalının uyarınca kaçırdığı
Menelaus'un karısı *Helena* için..
255 Güzelle güzel olmıyanların bulunduğu toplum
İçindir bütün öğütlerim, çoktur güzel olmıyanlar
Güzellere sözüm yok, boş versinler öğütlerime.
Bir varlık, öğrenimsiz kazanılmış güctür güzellik...
Yan gelir gemici durgun olunca deniz,
260 Bir de allak bullak olmaya görsün bırakmaz
Elden yönetimi, azdır eksiksiz güzel, örtmek
Gerek güzel olmayan yönleri, gövdenin
Eksiklerini, yap elden geleni bu konuda..
Otur, ayakta görünme boyun pek kısa ise.
Yatıp uzanmaktan iyisi yoktur senin için,
265 Pek belli olmaz uzanınca boyun,
Gösterme, bir de örtü çek ayaklarına..
Uzasın omuzlarından ayaklarına değin kıvrım
Kıvrım örtüler uzun boyluların, bir başka
Güzellik verir onlara, biraz allık kullan
270 Yüzün uçuk uçuksa, yok yağızsan çok,
Pharos balığı yağından sür sürüştür.
Gizli kalsın ayakkabıda biçimsiz ayak...
Bağısız görünmesin ince bacaklar.
İnce yastıcıklar takın dik dik görünür
275 Omuzların, sakın konuşurken elini kolunu
Oynatmaktan, parmakların tok, tırnakların
Kalınsa, ağzın kötü kokarsa konuşma aç acına,
Uzak dur gerekince konuştuğun erkekten..
Kararmış, uzun, biçimsizce dişlerin
280 Sakın elden geldikçe gülmekten.
Kendiliğinden öğrenmeli kız gülmeyi,
Bir yakışmadır, süstür gülmesini bilmek..
Gülerken çok açma ağzını, çukurlar açılsın

İki yanağında öylesine gül, görünmesin
Diş etleri, örtsün dudakların dişlerini,
285 Sesli gülüşlerle sallama böğürlerini.
Tatlı olsun, kulak okşasın, cınlasın gülüşün.
Sevilmez yüz buruşturan, cırlak ses çıkaran,
Ağzı bozuk bir kadın, güzel gülmeyi de,
Ağlamayı da kadınlar iyi bilir sanırım.
Bir sıpanın değirmende anırmasına benzer
290 İğrenç, çatlak sesler çıkaran, kulak yırtan
Bir gülüş; öğrensin güzel ağlamayı kadınlar,
Nerelere girmemiş bu güzellik öğretisi?
Kadınlar gönülleri çekince bağırsır, ağlar.
Peltek peltek konuşur bir takımları,
Evirir çevirir dillerini bile bile yaparlar
295 Yakışır kendilerine bu yarıbuçuk konuşmalar,
Yoksa az çok becerirler güzel konuşmayı hani.
Bilmeli bütün kadınlar kendine yakışanı:
Boyuna posuna uygun gelsin kadının yürüyüşü,
Sakınsın, yakışmayan, çalımını bozandan.
300 Bu yolla ister kazanır ister kaçırsın
Seni anlamıyan erkekleri.....
Kadın var oynatır kalçalarını, çalkanır,
Dalgalanır, havalanır etekleri, kadın var
Ağır satar kendini, ağır atar adımını.
Çok biçimsiz yürür kimi, *Umbria* kadını gibi.
Büyük atar adımını, şişer damar, iğrenç olur,
305 Bırakmak olmaz ölçüyü bu konuda da..
Bakarsın köylüce yürür kadının biri,
Ötekinin üstten bakar olur gidişi..
Sol omuzdan dökülen giysilerin açık olsun
Bileğe değin uzayan bölümü, göz alır,
Yaraşır ak kadınlara bu, öpmek gelir içimden
310 Böyle kar gibi omuzları görünce.
Sirenler, tatlı türkülerle gemileri alıkoyan
Güzel deniz Sirenleri, az kalsın koparıp
Bağları atacaktı kendini denize *Sisyphus*
Sesi duyunca mumla tıkamış kulaklarını

- 315 Arkadaşları, işte böyle güzel söylenmeli
Bir türkü öğrensin öyle çığırmayı kızlar.
Güzel ses yapar güzel yüzün yapamadığını.
Birçok türküler var tiyatrolarda söylenir
İster bunları çığırın, ister Nil kıyılarından
Gelenleri, kendini sevdirmek dileyen kadın
- 320 Sağ elinde kaval, sol elinde kitar tutmalı,
Edemez bunlarsız, benim öğütlerim de budur.
Yabanlar, kayalar oynarmış yerinden *Rodop*'ta
Kaval çalagörünce *Orpheus*, böyle getirmiş dize
Öcünü almak için anasına yapılanların *Amphion*
Türkü çığırınca taşlar gelir yığılır üstüste
- 325 Duvar olurmuş, dilsiz balıklar oynamış
Dile gelmiş *Arion* kavalla türküler yakınca.
Öğrenin siz de bu çalgıları çalmayı,
Tatlı sesler çıkarın çalgının tellerinden.
Belleyin *Callimachus*'un, *Coslu* ozanın türkülerini.
- 330 Okuyun *Teoslu*, şarapsever kocamaninkileri de.
Sapho'nun türkülerini öğrenin var mı onlardan
Daha tatlısı, *Geta* oyunlarında babanın
Gönlünü yerinden oynatanı, var mıdır?
Okuyabilirsiniz *Propertius*'un güzel türkülerini,
Unutma *Gallus*'un, *Tibullus*'un ağıtlarını,
- 335 *Varro*'nun altın gibi parlayan *Ulies*'e
Yazdıklarını okuyun, belleyin.
Eskiden ne acı günler geçirmişti onunla
Phrixus'un kız kardeşi, belleyin
Roma'yı kuran *Aeneas* için yazılanları
Yoktur ondan ünlüsü *Latium*'da, doğrusu.
Kimbilir bir gün gelir yazılır benim de
Adım onların arasına,
- 340 Silemez onu *Lethe*'nin suları, unutulmam.
Gün olur çıkar okuyucularımdan biri,
Okuyun bizim öğretmenin türkülerini, bakın der:
Ne güzel öğütler veriyor erkeğe de, kadına da,
Seçin "*AMORES*" adlı üç yazısından bir yer,

Tatlı, içli bir sesle okuyun, ya da “*Epistula*” (1)
345 Dediği yazılarını sesli, yürekten okuyun.
Bir öğütüm daha var, budur dileği *Phoebus*’un da,
Şarap Tanrısı *Bacchus*’un da, ozanları koruyan
Musa’ların da: bilmeniz gerek oynamasını
Ey kadınlar, ne vardır içkiden sonra
350 Kol açıp oynamak, salınıp dönmekten güzel?
Bilirsin nice sevildiğini tiyatrolarda
Güzel oyunlar çıkaran, kıvrak oynayışlarla
Becerikli, tatlı işler gören oyuncuların..
Çekiniyorum sözü uzatmaktan, bilin gene de
Aşık oyunlarını, zar atmayı, becerin.
355 Göstermeli oyuncu kendini zar atarken
İyi bir sayının gelmesi için, işbecerir
Olmak gerek iyi zar atıp üstün çıkmada.
Anlayışlı olmalı satranç oyunlarında da.
Karşı koyamaz iki ere bir er, bırakır
360 Savaşı yardımsız kalan çokluk, kaçar.
Bir oyun daha var satrançtan başka:
Bir ağ üzerinde yeğnik bir top, atılan
Toptan başkasına dokunmadan oynamayı
Gerektirir, öğrenmeli onu da, bellemeli.
Bundan ayrı bir oyun daha vardır:
Yılın ayları sayısınca bölümlere ayrılmış,
365 Bir dizide kuyucuklar bulunur, fildişinden
Yuvarlak tutar elinde oyuncular üç tek,
Atar birden kuyucuklara karşı oyuncudan önce..
Yaya kalır sevgide öteki oyunları bilmeyen.
Çokluk oyunlarla doğar, beslenir sevgiler.
Yalınız oynamak değildir iş becermek
370 Anlayışla yenmek en iyisi karşıdakini.
Önemsemeyiz bunu, tutmayız kendimizi çokluk,
Açığa vururuz içimizi, bağırır, kızarız,
Azıtırız işi yenileceğiz diye, çekişiriz,
Döğüşe başlarız, karışır ortalık,

(1) Ovidius’un başka iki yazısının adı..

375 Alır yürür bağırmalar, çağırmalar.
Tanrılara sığınır kızan köpüren kim varsa,
Gider oyunun tadı tuzu, ne güven, ne istek kalır.
Yanaklarından yaşlar boşalanı da görmüşüm..
Sizden uzak kılsın *Juppiter* böyle işleri,
380 Kötülükleri, bütün çabası erkeğe beğenilmek
Olan kadınlar, uygundur soyunuza söylediklerim,
Size yaraşır bu oyunlar, ağır güç olanları
Erkeklerin işidir ancak, size gelmez..
Uygun düşmez kadınlara kılıç, binicilik
Gibi çeviklik, atılganlık isteyenler..
385 Ne savaş oyunları, ne buz kesilmiş *Virgo*'nun
Tusculum ırmağında yüzme yarışları gelir size..
Yaraşır size *Pompeius*'un gölgeliklerinde gezinme
Yalımlar saçarken koşulmuş atlarıyla *Virgo*
Göğün doruğunda yürüyün *Phoebus*'un yüce
Tapınağına doğru, o batırmış *Actium*
390 Savaşında Mısır donanmasını.
Gidin görün kız kardeşi, karısı, eniştesince
Augustus adına dikilen başı donanma
İşlemeli anıtı, *Memphis* ineğine sunulan,
Kokulu yağlar yakılan sunakları görün.
Gidin boy göstermek için üç tiyatromuza.
395 Gidin sıcak kanlara bulaşan *Arena*'ya,
Görün savaş arabalarının kıvılcımlar
Saçarak geçtiği yeri, görünün..
Görünmeyen bilinmez, bilinmeyen özlenmez..
Neye yarar görünüp sevilmeyen bir güzel,
Ne çıkar onun güzelliğinden.....
İster *Thamyris*'tan, ister *Amoebus*'tan daha
400 Güzel türkü söyle, bal damlasın isterse
Çalgından ne çıkar dinleyen olmayınca..
Çizmeseydi *Venus*'ün resmini *Cousin Apelles*,
Denizde, suların altında gizli kalırdı bugün.
Ünden başka ne aramış kutlu ozanlar bile?
Tatlı, ünlü bir yaşayış için bütün emeklerimiz,
405 Ozansız edemezdi Tanrılar, hanlar bile eskiden..

Büyük armağanlar sunulurdu oyunlarda

Türkü okuyan, şiir söyleyenlere,

Kutlu sayılır, saygılarla, sevgilerle

Anılırdı büyük ozanların adı önceleri..

Calabria dağlarında doğan ozan *Ennius* (1)

Ölünce büyük *Scipio*'nun yanında gömüldü

410 Kendisine duyulan saygı yüzünden..

Ne yazık değer verilmez ozanlara günümüzde

Musaların bastırdığı geceler başı boşluk

Sayılıyor ozanlar için, bir bak bakalım

Kim bilecekti *Homeros*'u ölmez *İlias*'ı yazmasa?

415 Kim tanırdı *Danaïs*'i kapanıp kalsa boyuna,

Yattığı kulede yaşlanıp gitmeyi beklese?

Ey güzel kızlar gezin, dolaşın yararlanın,

Kapanıp kalmayın evde, görünün kapı önlerinde.

Bir koyun avlamak için saldırır kurt sürüye,

420 Süzülür *Juppiter*'in kartalı sürü sürü kuşa..

Görünmeli bir kadın topluma bu yüzden,

Bu yolla beğenir, sever kaçırır onu biri.

Beğendirmeye çalışın kendinizi nerede olsa,

Yararlanın bütün durumlardan, böyle çelinir

Başkalarının gönlü, böyle avlanır.

425 Geçer ele elverişli bir durum nerede olsa,

Yeter ki kurulmuş olsun balık için olta.

Çokluk boşuna dolaşır av köpekleri dağlarda,

Umulmadık gün düşer kovalanan geyik tuzağa.

Başka ne umabilirdi kayalara bağlı *Andromeda*

430 Gelip geçen birine beğenilmek için ağlarken?

İkinci bir koca bulmanın yolu açılır

Dul kadınlara, bilirler bunu saç baş

Dağınık ağlarlar ölü gömme törenlerinde..

Sakının kendini beğenmiş, saçları derli toplu

Güzelliğiyle böbürlenen, yalabık erkeklerden.

435 Daha binlerce kadına döker sana döktüğü

Tatlı dilleri bunlar, geçicidir sevgileri.

(1) Ennius : İ.Ö. III - II. yüzyıllarda yaşamış bir Lâtin ozanı.

Ne yapsın kadın kendinden daha yeğnik
Başka erkeklere beğenilmek isteyen erkeği?
İnanın bana biraz güç de olsa duracaktı *Troia*
440 Dinlemiş olsaydı *Priamus*'un sözünü..
Kendi iğrenç çıkarları yüzünden kimi erkekler
Sevmiş görünür yalandan, sokulur kadınlara..
Ne pırıl pırıl saçlarına, ne güzel kokularına,
Ne kıvrım kıvrım ince kuşaklarına,
445 Ne ince dokuma giyeklerine, ne de
Yüzüklerle dolu parmaklarına aldanın..
Seni çalmak için sever görünür yalandan
Bunların en gösterişlisi, süslüsü bile..
Geri ver benden aldıklarını, der, bağırır,
Çağırır çok kez bunların aldattığı kadınlar,
450 Ver çaldıklarını, derler, yargıç önünde.
Gözetler bunları *Venus* göz kamaştıran
Altın sunağından uysal uysal, *Appialarda*,
Bakar çekişmelerine, aldatılmalı bir takım
Kadınlar, aldatmış onlar da pek çok erkeği,
Kıymışlar sevginin canına, biçsinler ettiklerini.
455 Kaçının başkasının başına gelen yıkımlardan,
Gözden kaçırma, açma gönül kapılarını değmesine.
Sakının ey *Cecrop* kızları *Theseus*'un andından.
Tanrıları bile tanık tutar inandırmak için..
Hele sen *Demophoon*, *Theseus*'un suç ortağı sen,
460 Kim inanır *Phyllis*'i aldattıktan sonra sana..
Avutun parlak sözle avutani siz de kadınlar,
Güvenince gösterin onlara güveni siz de.
Unutmayın söndürür *Vesta*'nın kutlu ocağını,
Çalar *Inachus* tapınağından kutlu öteberiyi,
465 İçirir erkeğine ağulu kurtkökü karışmış içkiyi,
Yüz çevirir dilediğini koparan kadın, sevdiğinden.
Severek döneyim eski konuya kısıyım koşumları,
Ey *Musa* yoksa düştüğün gündür arabadan..
Ey kadınlar beti yazar, gönderirse bir genç
470 Uşağınızla size bakın, okuyun bir iyi,
Düşünün taşının, yazılıştan, anlatıştan

Anlayın yürekten gelip gelmediğini.

Karşılık verin, biraz gecikin ama çok uzatmayın arayı,
Önemlidir gecikme sevgiyi kamçılama....

475 Kapılmayın erkeğin yakarışlarına kolayca,
Olmayın pek katı yürekli soyundan, kovmayın.
Korkuyla umut arasında kalsın biraz, beklesin,
Yeni umutlar verir yeni yazışma, azalır korku...
İnce olsun, gönül okşasın verdiği karşılık,

480 Deyişin açık, seçik, anlatışın güzel olsun..
Bir tek söz bile tutuşturur sevenin gönlünü,
Çoğaltır yürek yangınını; düşürür gözden, siler
Kadının bütün güzelliğini kötü dil, yazı.

Beceriksiz, güvenilmez birine verme yazını,
Sonra aldatır, iş açar başına, açar, bozar...

485 Oldukça güvenilir bir yanaşma kıza, ya da
Çocuğa yazdır yazını, güvenme genç, toy
Çocuklara, açma içini, gizli işlerini.

Nice sararmış, solmuş, acınır kimseler gördüm,
Tutsaklık içinde geçirmiş bütün günlerini.

Yayılır ortalığa nesi varsa gizli kapaklı,

490 Güvenilmez, aşağılık bir çapkının elinde
Aetna'nın yalımlarından korkunç olur durum..

Tuzağa tuzakla, savuta savutla karşı komalı,
Bana kalırsa, eski buyrultu gereğidir bu..

Alışmayın elle tek tür yazı yazmaya,

Yerin dibine geçsin bana bunu yazdıran..

495 Siliver balmumundaki eski yazıyı, yazmadan,
Karışmasın birbirine iki yazı yaprakta.

Kadına yazıyormuş gibi bir dil kullan

Erkek sevgiliye yazdıklarında....

Bırakalım artık bu ufak tefek işleri

Alalım ele daha büyük, önemli konuları,

500 Dolmuş yelkenlerim, açıyorum engine gemiyi.

Çekilmez kılar güzelliği aşırı kızgınlık,

Sevimlilik verir kişiye güler yüz,

İğrenç olan hayvanın kızması

Bozar güzelliğini yüzün, şişer, kararır,

Kan dolar damarlara, *Gorgonlar* gibi
Kıvılcımlar saçılır gözlerden.

505 Ben böyle değilim, benzemiyor bana bu,
Daha kaval mı çalarım, demiş, *Pallas*
Sularda yansıyan yüzünü solgun görünce.
Bir bakıverin gözgüye kızdığınızda,
Tanımazsınız kendi yüzünüzü bile...
Olmayın asık yüzlü, kendini beğenmiş,

510 Sevgi doğurur gönülde, tatlı, yakışıklı yüz..
İnanın denemelere, kaçının gönlü büyüklerden.
Tiksiniriz asık, soğuk bir yüzden çokluk.
Tatlısına tatlı, gülene güler yüzle bak.
Gülün gülenle, sevinin sevinenle, karşılık
Verir bakışlarınıza tıpkısı tıpkısına...

515 Bir bakın, düştüğü yerdedir keskin uçları,
Ufak sevgi Tanrısının okluğundan çıkardığı,
Attığı ilk okların bugün bile..
Tiksiniriz üzüntüden biz erkekler, varsın
Sevsin *Tecmessa*'yı *Aiax*, bir boyuz biz,
Kadının da güleç yüzlüsünü severiz.
Ne seni sevmeyi dilerdim ey *Andromache*,
Ne de seni ey *Tecmessa*, girişmezdim

520 Gönül işlerine ikinizden biriyle..
İnanmazdım, çocukları doğurmasan ey *Tecmessa*
Kocanla bir yatakta yattığına, seviştiğine,
Seninle oynadığına, inanmazdım.
Gerekmez yüzünden acı, sızı dökülen kadına
Aiax'ın "gözümün ışığı" demesi,
Ona tatlı sözler söylemesi, inanmamam buna.

525 En iyi anlayanı getirir başa başkan, ordu
Yönetim işlerinde, yayaların başına o işten
Anlayanı, atlılarinkine at yönetimi bilen,
Sancağın başına onu koruyanı,
Siz de ey kadınlar seçin işinize geleni

530 İçinizden, en yararlı yere koyun bizi.
Zenginler ellerinde olanı verir bolundan,
Yargıç önünde savunur sizi iyi bir duruşmacı,

Yasa bilgini güzel düşünceler öğretir,
Yardım eder size bu konularda,
Türküler yakarız üstünüze biz ozanlar da,
Biliriz sizi sevmenin en iyi yollarını,
535 Güzelliklerinizi işler, ün sağlarız,
Güzellemler düzer yollarız size.
Ünü vardı *Nemesis*'in de, *Cythia*'nın da,
Adını duymayan yok yeryüzünde *Lycorida*'nın,
Sorarlar birbirine kim olduğunu bizim *Corinna*'nın.
Biz yüce ozanlar kaçınıyoruz iki yüzlülükten.
540 Yardım eder yazılarımız törenizin güzelliğine
Ün tutkusu, varlık, yükselme sevgisi yok bizde.
Forum'dan yükselen sesler değil, güzel bir
Kadınla başbaşa kalmazdır gönlümüzü çelen.
Kolay bağlanırsız güzele, yanarsız yolunda,
Dönmez, ayak direriz sevgide, sözümüzün eriyiz.
545 Birdir özümüz sözümüz, düşüncemiz, yaşamamız.
Uyar birbirine yaptığımızla yazdığımız.
Güzel kadınlar, sevin, sayın *Aonia*'lı ozanları.
Pieridler korur, soluk verir bize.
Bir Tanrı var içimizde, göklerle birliğiz,
550 Göklerden, yüce yerlerden gelir türkü gücümüz,
Solduğumuz. Kazanç, çıkar beklemek suçtur ozandan.
Neler gelmiş başıma, bir tek kadın bile
Çekinmiyor bu suçu işlemekten, sakınmıyor
Açığa vurmayın birdenbire düşüncenizi,
Gizli tutun, ağır gelir sevene tuzağı görmek.
555 Böyle yönetmez becerikli binici gemle atı..
Girmez eşit yönetiye kolay gem alan atla
Almayan, ayrı ayrıdır yılların olgunlaştırdığı
Gönülle gençliğin yeşim yeşim çağlarını
Yaşayan bir gönlü yapmanın yolları.
Senin yatağından başka yatak bilmesin arı,
560 Duru bir sevgiyle seni seven, gönül savaşının
Yapıldığı alana ilk kez atılan delikanlı..
Seni bilsin, sana bağlansın boyuna, bir eşkindir
Yüksek çitlerle çevrili, koru onu el tuzağından,

Al acuvunun içine, bağla kendine diler sen.
Çekemez başkasının sevgisini taşıyürekli Venüs.
565 Düşmez tuzığa toyca, gönül işlerinde er olan,
Gün görmüş, becerikli bir kimse.
Düşmez sevgi ocağına, yanmaz yakılmaz kolayca.
Ne kapıya dayanır, ne tırnaklar kadınların
Al yanaklarını, ne kendi üstünü başını yırtar,
570 Ne kadınlarinkini, ağlamaz saçını yolsan bile..
Toy, sevgiden tutuşan gençler yapar bunu,
Gün görmüş göğüs gerer en ağır yaralara da..
Dağdan yeni kesilen, yuvarlanan, ocağı konan
Bir meşe gibi ağır ağır yanar böyleleri.
575 Daha uzun sürer, daha derin olur bu sevgi
Kısa sürer hızlı yanan erken biter....
Hızlı koparın bu yemişleri dökülüp yitmeden.
Varsın söylensin yavılara yol gösterdiğim,
Yürekten seven kadınlara öğüt olsun benden,
Bu başkalarına kötülük gibi gelen sözlerim.
Uzun yaşamaz kolay ele geçen sevgi,
580 Acı çekmekle çıkar tadı biraz da sevginin.
Bırak ağlasın kapıda, taşıyürekli, desinler
Sana aldırma, diller döker ilkin, yalvarır,
Kızır söver, çoğaltır sevginin tadını acı,
Acı çekerek anlarız tadın değerini.
Ne kayıklar gömmüş sulara inceden esen yeller.
585 Uzun sürmez eşler arasında sevgi,
Erkeğin canı çekince yatarsa kadın.
Kolay açılmasın gönül kapısı değmesine,
“Yasak, giremezsin ey sevgi,” demeli bir bekçi..
Bırak iş görmeyen, bilenmemiş kılıçları,
Keskinlerle yapılır savaş, biliyorum bir gün
590 Bana da çevrilebilir size verdiğim oklar..
Doğru söylüyorum; iyi düşünmeli seven kişi.
Unutmasın odanda yalnız kalıp kalmıyacağını.
Başkası da olabilir desin yatağında senin.
Sevginin tadı mı çıkardı başka türlü.
595 Daha hızlı koşar iyi, güçlü bir yarış atı

Ardından, ya da önünden başka atların
Segirttiğini görünce, yeniden tutuşturur
Kıskançlık sönen yalımları, çoğaltır gücü.
Açık söylüyorum sevemem acı çekmeyince.
Söylemen gerekmez kuşkuların kaynağını,
600 Varsın yesin kendini sevgilin boş yere..
Bir tutsak korurmuş gibi seni, ayaklandır,
Oynat erkeğin yüreğini, kıskansın, acınsın,
Tadı çıkmaz korkusuz bir sevginin, üzül,
Üzülür görün mutlu olsan da *Thais* gibi.
605 Ne denli kolay girerse kapıdan bırak
Öyle çıkıp gitsin bacadan, sezsın yüzünde
Gizli bir korkunun ürpertilerini..
Birden gelir bağırırssa yanaşma kız: yittik,
Neydi bu başımıza gelenler, kork, gizleniver,
Ürper, arada bir tattır ona kavuşmanın tadını
Biraz korkakça korkakça, değsin bir gececik
610 Olsun korku seninle başbaşa kalmaya, gizlice..
Koca ne denli kurnaz, bekçi açıkgöz olursa
Olsun, göstereyim onlara kazık atma yolunu:
Kadın korkar kocadan, isteyerek katlanır
Bekçiye, töreler, gelenekler gereğince.
615 Gönül çekip göze almayagör bağdan kurtulmayı
Kim, ne yapabilir, dinle benden sözün özünü:
Sen göze aldıktan sonra ne yapabilir sana
Argus gibi gözleri olsa gözcünün, gönderirsin
Gene yazılarını, ne denli açıkgöz olursa olsun
620 Bekçi, yaparsın yapacağını sıcağa giderken..
Kim önleyebilir seni, yıkanırken, gönderirsin
Güvenilir biriyle yazılarını, götüremez mi
Onları sıcak koynunda bir yağlığa (1) sarıp?
İletemez mi becerikli bir ulak ayakkabısında,
Baldırları arasında, ayacağının altında gizlice?
625 Güvendiğin aracının sırtına da yazarsın
İstedliğini, öyle gider gideceği yere.

(1) Yağlık : Başa sarılan büyükçe mendil.

Yeni sağılmış süte batırılan yazılar da
Gizlenir gözden, uyandırmaz kuşku muşku.
İnce kömür tozu ekilir, kurutulur okunur,
Değneğe, ince dokumaya yazılır, gizlenir...
Tutsak gibi tıkılmış içeri, bekçi koymuş
Başına kızı *Danae*'nin, *Acrisius*,
Önleyememiş *Juppiter*'le birleşmesini.
Ne yapabilir bir bekçi, bir çok tiyatro
Vardır kentin içinde, bir yarışa gider,
635 Bir *Pharia* danasının bayram şölenine
Katılır, kocadan başka kimsenin giremediği
Yere gider, *Bona Diva* tapınağında saklanır,
Kadın da; sevdiğim oraya gel, der, buluşurlar,
Neyapsın bekçi? kadın soyunur sıcağa girer,
Bekçi giysilerle kapıda bekler, erkek
640 Yıkanma yerinde gizlenir, oynasirlar.
Bugün iyi değilim, der, genç kadın, gider
Kapanır tek başına odasına, bacadan alır
Oynasını geceleyin, beklenmedik bir yoldan
Ulaşır isteğine, ne yapar bekçi buna
645 İçirir gözcüyü geçirir kendinden
İspanyanın üzümünden çekilen içkiden..
Bileşimler yapılır derin uyku veren
Dalar bekçi koyu karanlıklarına *Letha*'nın,
Umulmadık oyun oynar ona bir yanaşma kız,
650 Oyalar, bekletir epey, yaparım gönlünü, der..
Kimin işine gelir bu dolanbaçlı yollar
Ufak göndermelerle bekçiyi kandırma varken?
İnan bana, Tanrıları da, kişileri de
Kandırır, yola getirir adaklar..
Dilediğini *Juppiter*'e de yaptırırsın adaklarla.
655 Adakla sevindirir deliyi iş bilen bilge kişi.
Bir kaç kuruş onları da susturur.
Satın alman gerek bekçileri bütün işlerde,
Kazanır elini açık tutan bu yolda, boyuna..
Geçmiş başımdan, unutmam arkadaş kazığını.
660 Yalnız erkeklerden değil burada yakındığım,

Güvendiğin, içini döktüğün kadın da oyun eder,
Sen çıkarırsın, o yakalar tavşanı, yerinden.
Dün yatağımı, yerimi verdiğim arkadaşımı
Bulamadım bugün eski sözünde, inan bana..
665 Oyun eder, alır elinden sevgilini geldi başıma..
Nereye varacak bu delice öğütlerim, neden
Göğüs açmışım yavılara, kuyu kazmışım özüme,
Yol gösterir mi kapan kurana kuş,
670 İz mi gösterir geyik onu izleyen köpeğe?
Olsun ne çıkar, size yarasin diye giriştim
İşe, gene yol göstereceğim size
Lemnos'luların kılıçları çekilse de bana..
Yalan da olsa sevin bizi kadınlar,
Öyle bilelim, kolaydır sevgiliye inanmak,
675 Yakışıklı, sevimli bir delikanlıya şöyle
Çapkınca bir kadın bakışı, derin bir iç çekiş,
Neden geç kaldın diye bir çıkışma,
Biraz acınma, biraz gözyaşı, yüzde bir kaç
Tırnak izi, yeter göstermeye sevmişliğini,
680 Acındırır onu sana, yanıyor, vurgun bana, der.
Bir yol bakar gözgüye, övünür, bu güzellikle
Tanrıçaları bile avlarım, der, avunur.
Kızma yersiz işlere, kim olursa olsun,
Çılgına dönme sevdiğini seveni duyunca.
685 Arı yürekli, kolay inanır olma, yıkılırsın.
Unutma *Procris*'in başına geleni, gözünde tut.
Mor çiçeklerle donanmış *Hymettus*'a yakın
Bir kutlu kaynak vardır yumuşak, yeşil
Bir çayırın içinden akar bu kırdan
Ormanlara, gölge salar ona kocayemişler,
690 Kokular saçar defneler, mersin ağaçları.
Çoğaltır güzelliğini şimşirler, yoncalar,
Sarısalkımlar, defneler, yelle salınan çamlar.
Sallanır, titreşir yeller esende yavaş yavaş
Yapraklar, çiçekler, eğretiler, otlar, sürgünler
695 Bırakırdı genç *Cephalos* ayakdaşlarını,
Köpeklerini seve seve dinlenmeye gelirdi,

Tek başına, bir de türkü tuttururdu inceden:

“Gel gir yüreğime, söndür içimin yangınını
Ey serin serin esen yel, gel...”

Gitmiş anlatmış işkilli karısına

700 Kulağına gelen sözleri olduğu gibi..

Sızlamış içi *Procris*’in bunları duyunca,
Sevdiğini seven biri sanmış “esen yel”i,
Geçmiş kendinden, gömülmüş acılara birden.
Sararmış solmuş soğuğa uğrayan asmalar,
Kış bastırınca dökülen yapraklar,

705 Dallarında olgunlaşan yuvarlak ayvalar,
Olmamış, kızarmamış kızılçıklar gibi..

Yırtmış atmış uyanınca giysilerini, yüzünü
Tırnaklamış, dolaşmış saç baş dağınık,
Çıngın *Bacchalar* gibi tarlalarda,

710 Yollarda koşmuş bir o yana, bir bu yana.
Bırakmış giysilerini dere kıyısında

Adı geçen yere geldiğinde, ses çıkarmadan,
Korkmadan dalmış ormanın içlerine..

Neydi düşüncesi, bu çılgınlığı, neydi,

Ne yapacaktı *Procris* oralara sokulup ta,

Nesoy bir yalım sarmıştı yüreğini?

715 Gidecek, *Aurora*’nın kim olduğunu öğrenecek,
Görecek gözüyle başına iş açanı, sanısınca.

Dönüyor, onu bilmek istemiyordu bir aralık.

Bir yandan seviniyor, kuşkularla, kıskançlıkla

Yiyor içi içini, inanmıyor neylesin, yer de,

Durumu, adı sanı da besbelli, ortada, bildiren de.

720 Pek kolay inanan soydandı korktuğuna, netsin..

Gördü orada ayak izlerini, birinin geçtiğini..

Koparcasına çarpmaya başlamış yüreği..

Gölgeler kısalmış, gün ortalamış, güneş tepede,

Eşit doğuyla batının arası, yörüngesi.

725 Ormana döndü *Cyllenialı Cephalus*, eğilmiş

Gizlenmiş, sıkıntılar içinde kalan *Procris*.

Uzanmıştı çayırların üstünde *Cephalus*:

Gel, ey *Zephirus*, tatlı yel, gene gel,

Deyince anlamış yanıldığını *Procris*, dinlemiş.
730 Derlenip toplanmış, gitmiş yüzünün uçukluğu,
Eski parlaklığı gelmiş gene, kalkmış yerinden,
Deprenip aralamış dalları, yürümüş kocasına
Kucaklamak gelmiş içinden, ürkmüş delikanlı
Bir yırtıcı gelir sanmış davranmış yayına
735 Almış oku sağ eline “el değilim ey mutsuz,
Dur atma, ne yapıyorsun” demiş, bağırmış,
Ne yazık ok yaydan çıkmış, kadın vurulmuş..
Basmış çığlığı *Procris*: “kıyma bana, deldin
Seni seven yüreği - oradadır *Cephalus*’un
Açtığı yara - ölüyorum gün doğmadan, çekmeden
740 Sevdigini sevenin acısını, ağır gelmez bana
Üstüme çöken toprak, ağıyor soluğum göğse,
Çıkıyor canım, gel ölüyorum, daha yakın gel
O güzel ellerinle kapa gözlerimi....”
Almış kucağına ölen kadını acılar içinde
Cephalus, kaldırmış gözyaşıyla sulamış
745 Ölüm yarasını, çıkmış göğüsten can, diriliğin
Son soluğu, içmiş onu mutsuz koca, boşuna..
Konuya dönelim gene, düpedüz konuşacağım bunda.
Gelsin sağlıklı, esenlikle koya yorgun kayığım..
Bir isteğin daha var sanırım, gel şölene
750 Gidelim, bir öğüt vereyim sana bunun için de..
Geç gel, bütün ışıklar yanınca gel şöenlere,
Yürek oynatır gönül işlerinde bekleme,
Daha alımlı görünürsün, utanılır yönün olsa da,
Göze güzel gelirsin, örter eksikleri gece,
755 Bir çalım verir sana, parmağının ucuyla ye,
Bir iş becermedir yemesini bilme.
Bulaşık, iğrenç olmasın ağzına giden elin.
Tıkabasa yeme şölende, kusma eve dönende.
Alıştığından az ye, iğrenirdi *Helena*’dan göreydi
760 Çok yediğini Priamusun oğlu, delilik ettim,
Böyle bir kadını kaçırdım, derdi..
Bir bakıma iyidir kadının çok içmesi, geçmez
Kara kedi Venüsoğluyla Bacchus arasından.

Uygun düşmez başdönmesi, ayak dolanması,
765 Biri iki görmemeli içince, iğrenç olur
Açılıp saçılmak, bir kadına yakışmaz sızmak.
Örtünüp sakınmadır içince de en güzeli..
İçki başında sızmak, uyumak biçimsiz kaçar,
Yüz kızartan işler doğar uykuda çok mu çok..
Utaniyorum öğütlerimi daha ileri götürmeyi,
770 Benim özel işlerimdir, diyor, yüce *Dione*,
Ötekiler, bütün gizli, utanılır olanlar..
Bunlar da bilinsin kişilerce, iyice:
Gövde, boy, pos ölçülerine göre olanlar;
Uymaz birinin biçimi ötekilere, yakışmaz..
Arka üstü yatsın yüzden güzel olan kadın,
Arkadan bakılsın arkası güzele doyasıya.
775 Omuzlardı *Milanon*, *Atalanta*'nın bacaklarını,
Ben de bu yolu severim güzel kadınlar için.
Üste çekilsin at gibi, ufak yapılı kadın,
Kucağa alınsın, öyle görülsün işi...
Uzundu bacakları epey *Andromache*'nin
At binerce durmamış *Thebaili Hector*'un
Kucağında bir kez bile, dizçökmüş yatağa
780 Atarmış arkaya doğru boynunu, iyisi de bu,
Güzel düşmez apaçık yatışı uzun kadının.
Biraz eğik durmalı erkeğin önünde yatakta,
Dolgun göğüslü, geniş kalçalı çarpık yatmalı..
Dökülsün, dağılsın saçlar *Phylleia*'nın
Anasınıninkiler gibi dalgalansın varsın,
Atılsın arkaya, düşsün boynuna.
785 Evet, sen de bir kadınsın, sende de var
Lucina'nın döl yatağı, dölleyecek seni de
Eyerli at üstünde pek hızlı giden
Bir *Part* gibi erkek....
Yürütmek için *Venüs*'ün sevişme işlerini
Bin bir yol var, en kolayı bunların
En elverişlisi sağ yana yatmak,
Yarı dönük durumda birleşmektir.
790 Bildiremez, gösteremez size daha güzelini

Phoebus'un üçayaklısı, ya da *Ammo*'nun boynuzlu
Bilicisi *Musaların* bana anlattıklarından.
En doğrusu, en gerçeğidir söylediklerim..
İnanın bana, denemişim uzun uzadıya
Yazdıklarımı, kazanır nerede olsa onlara
Güvenen, bağlanan, benim türkülerime dayanan.
İşler en derin iliklere değin
Verdiği yüklü sevinç birleşmenin.
Eş ölçüde çıkarır tadını erkek de kadın da.

795 Ne öpüşmeler, ne tatlı fısıldaşmalar tükenir,
Ne sevişmeler, oynaşmalar arasında
Birleşmenin tadına doyulur.
Sen, *Venüs*'ün doğuştan verdiği yüklü tadı
Yadsıyan erkek, bir de sen,
Başka değil bu tadına doyulmaz sevişmede
Yaptığın iki yüzlülükten.
Acıyan acısın kadınlara, doğa vermemiş onlara
Birleşirken erkeğin kudurup durduğu yerde

800 Eş ölçüde işin tadını çıkarmayı,
Ne aldığın tadın verirsin karşılığını,
Ne sakınır, utanırsın iki yüzlülüğünden.
Sen mutlusun artık, derin derin
Sık sık soluk alıp vermelerin sonunda
Varmışsın tadına sevişmenin, birleşmenin
Ben utanıyorum artık ileri gitmekten,
Bilinen gizli işleri sayıp dökmekten.

805 İstemez kadın erkekle birleşince
Epey yorucu olan sevinci sere serpe saçmayı.
Girmesin ışık yatak odasına bolundan
Kapayın kapıyı, bacayı, alaca karanlıkta
Daha ne güzellikler görünür üstünüzde.
Bitmiş artık oyun, gelmiş kuğuları çözmenin,
Salıvermenin günü.

810 Çoktandır çeker dururlar boyunlarına
Bağlanan arabamızı.

Ey benim bir dizi kadın öğrencim!

Yazın ele geçirdiğiniz avların üzerine, yazın:

Deyin ki “Naso’dan (1) öğrendik bütün bunları”...

(1) Naso, Ovidius’un öteki adıdır.

SEVİŞME YOLU

*Ovidius'un «Sevişme Yolu» adındaki kitabı klasik eserlerin en başta gelenlerinden-
dir. Bu kitaptaki şiirlerde rahat bir söyleyiş,
kesin bir gerçekcilik, duyguların cana yakın
sıcaklığı görülür. Ovidius sevişme ile ilgili en
açık pasajlarda bile bayağılığa düşmez.*

*Rönesansdan günümüze kadar bütün
sanatçıları etkilemiş olan bu koca ozanda de-
rin bir Anadolu kültürü özlemi vardır. Bu
bakımdan türk okuyucularını çok ilgilendire-
cektir. Akdeniz bölgesinin o birbirinden gü-
zel şeyler söyleyen ozanları arasında Ovidius
halkın içinden gelen, halk gibi düşünüp, halk
gibi duyan aynı zamanda büyük kişilik sa-
hibi bir sanat adamıdır. O bir estetik özelliği
de göstermektedir. Güzelden ve güzellikten
çok iyi anlar. Psikolojik çözümlemelerdeki
ustalığını gördükçe kendisine olan hayranlı-
ğımız çoğalır.*

*Dilimize İsmet Zeki Eyüboğlu'nun çe-
virdiği bu kitabı çok beğenecek, içindeki
şiirleri baştan sona ezberleyeceksiniz.*